

საქართველოს კანონი

ბიოლოგიური მრავალფეროვნების შესახებ

პრეამბულა

საქართველოს ბიოლოგიური მრავალფეროვნება წარმოადგენს მსოფლიოს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების უმნიშვნელოვანეს ნაწილს. საქართველოს ბიოლოგიურ მრავალფეროვნებას აქვს წარუვალი ღირებულება, მისი ეკოლოგიური, გენეტიკური, სოციალური და ესთეტიკური მნიშვნელობის გათვალისწინებით. ბიომრავალფეროვნების დაცვა და შენარჩუნება ქვეყნის საერთო საზრუნავი და მისი განვითარების პროცესის განუყოფელი ნაწილია. სახეობებისა და მათი საარსებო გარემოს დაცვა უნდა განხორციელდეს ახლანდელი და მომავალი თაობების ინტერესების გათვალისწინებით. საქართველოს ბიომრავალფეროვნების დაცვისა და შენარჩუნების მიზნით სახელმწიფო უზრუნველყოფს დაცული ტერიტორიების სისტემის შექმნასა და განვითარებას, საერთაშორისო მნიშვნელობის დაცული ტერიტორიების და ზურმუხტის ქსელის დაარსებას და მართვას, ასევე, ბუნებრივი რესურსებით მდგრად სარგებლობას. სახეობებით სარგებლობის ინტერესი თანაზომიერ დამოკიდებულებაში უნდა იყოს მისი დაცვის ინტერესთან. გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობით მიღებული სარგებელი სამართლიანად უნდა განაწილდეს ადგილობრივი თემის წევრებზე და ტრადიციული ცოდნის მატარებელ პირებზე. ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობის საერთაშორისო ვაჭრობამ საფრთხე არ უნდა შეუქმნას ამ სახეობებს და მათ საარსებო გარემოს.

თავი I

ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. კანონის რეგულირების სფერო

1. ეს კანონი ადგენს სახეობების, ჰაბიტატების, ეკოსისტემების და ლანდშაფტების მახასიათებლების დაცვის, ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობისა და საერთაშორისო ვაჭრობის, გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობის და მათი გამოყენებით მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების სამართლებრივ საფუძვლებს.

2. ეს კანონი არეგულირებს სამართლებრივ ურთიერთობებს სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოებსა და ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს შორის ბუნებრივი თავისუფლების, ნახევრად თავისუფლების ან ხელოვნურად შექმნილ გარემო პირობებში მუდმივად ან დროებით მობინადრე ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა დაცვის, აღწარმოებისა და მათი სარგებლობის სფეროში.

მუხლი 2. კანონის მიზანი

ამ კანონის მიზანია უზრუნველყოს ველური მცენარეებისა და გარეული ცხოველების არსებობისათვის აუცილებელი ეკოლოგიური სისტემის დაცვა და აღდგენა, სახეობების და ჰაბიტატების მრავალფეროვნების შენარჩუნების უზრუნველსაყოფად პირობების შექმნა და ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა ობიექტებით მდგრადი სარგებლობის უზრუნველყოფა, დღევანდელი და მომავალი თაობების ინტერესების გათვალისწინებით, აგრეთვე, გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობის და მათი გამოყენებით მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების უზრუნველყოფა.

მუხლი 3. საქართველოს კანონმდებლობა ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვის სფეროში

1. საქართველოს კანონმდებლობა ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვისა და ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობის სფეროში ეფუძნება საქართველოს კონსტიტუციას, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებსა

და შეთანხმებებს, გარემოს დაცვის შესახებ საქართველოს კანონს, ამ კანონს და სხვა კანონებს და კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებს.

2. ურთიერთობას სასოფლო-სამეურნეო კულტურების ჯიშებისა და შინაური ცხოველების დაცვის, აღწარმოებისა და მათი სარგებლობის სფეროში აწესრიგებს საქართველოს შესაბამისი კანონმდებლობა.

3. ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობის დროს ტყის, მიწის, წყლის და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის და მათ გამოყენებასთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ურთიერთობებს აწესრიგებს ეს კანონი და საქართველოს შესაბამისი კანონმდებლობა.

4. მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლობითი ორგანო უფლებამოსილია განსაკუთრებული დაცვის რეჟიმი დაადგინოს იმ მცენარეთა ცალკეული სახეობების და მათი საარსებო გარემოს მიმართ, რომელიც არ ექცევა ამ კანონის და სხვა საკანონმდებლო აქტებით დადგენილი სპეციალური დაცვის რეჟიმის ქვეშ, თუ კი ეს აუცილებელია ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვის ხელშეწყობის ან ნიადაგდაცვითი ფუნქციიდან გამომდინარე და ეს მნიშვნელოვანია სახეობის და მის საარსებო გარემოს იშვიათი, უნიკალური და მაღალი ესტეტიკური მახასიათებლების გათვალისწინებით.

5. ამ მუხლის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებულ მცენარეების სახეობების და მათი საარსებო გარემოს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე დაცვის სპეციალურ წესებს ადგენს საქართველოს მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებული „მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე გამწვანებული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობის და მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის ტექნიკური რეგლამენტი“

მუხლი 4. ტერმინთა განმარტებანი

კანონში გამოყენებულ ტერმინებს ამ კანონის მიზნებისთვის აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა. **ბიომრავალფეროვნება** – გარეული ცხოველებისა და ველური მცენარეების, ასევე სხვა ცოცხალი ორგანიზმების სახეობების, ხმელეთის, ზღვის და წყლის ეკოსისტემების, ჰაბიტატების მრავალფეროვნება და გენეტიკური მრავალფეროვნება ერთი სახეობის ფარგლებში.

ბ. **ბიოტექნოლოგია** - ყველა ტექნოლოგიური პროცესი, რომელიც დაკავშირებულია ბიოლოგიური სისტემების, ცოცხალი ორგანიზმების ან მათი ნაწილებისა და დერივატების გამოყენებასთან, იმისთვის, რომ პროდუქტი ან პროცესი კონკრეტული გამოყენების მიზნებისათვის შექმნას ან შეცვალოს.

გ. **გარეული ცხოველები** - ცხოველთა სახეობები, რომელიც ადამიანისგან დამოუკიდებლად არსებობს ბუნებრივ, ნახევრად ბუნებრივ ან ხელოვნურ გარემოში, გარდა შინაური ცხოველებისა და მათი გავლურებული ფორმებისა.

დ. **გენეტიკური რესურსი** - გენეტიკური მასალა, რომელსაც ფაქტობრივი ან პოტენციური ღირებულება აქვს. გენეტიკური მასალა არის მცენარეული, ცხოველური, მიკრობული ან სხვა წარმოშობის ნებისმიერი მასალა, რომელიც შეიცავს მემკვიდრეობითობის ფუნქციურ ერთეულებს.

ე. **გენეტიკური რესურსის გამოყენება** - გენეტიკური რესურსების გენეტიკური და/ან მისი ბიოქიმიური შემადგენლობის კვლევა და შემდგომი განვითარება, მათ შორის ბიოტექნოლოგიის გამოყენებით.

ვ. **ველური მცენარეები** - მცენარეთა სახეობები, რომელიც ადამიანის ზრუნვის გარეშე იზრდება ბუნებრივ, ნახევრად ბუნებრივ ან ხელოვნურ გარემოში და არ არის მიღებული სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის შედეგად ან არ მიეკუთვნება სახეობათა ხელოვნური შეჯვარების შედეგად მიღებულ კულტურულ მცენარეთა ჯიშებს.

ზ. **მინისტრი** - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი.

თ. **სამინისტრო** - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო.

ი. **მდგრადი სარგებლობა** - ბიომრავალფეროვნების კომპონენტებით (ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა ობიექტები, ჰაბიტატები, ეკოსისტემები, გენეტიკური რესურსები) ისეთი სახით და მოცულობით სარგებლობა, რომელიც გრძელვადიან პერსპექტივაში არ იწვევს ბიომრავალფეროვნების შემცირებას და ხელს უწყობს მისი პოტენციალის შენარჩუნებას ახლანდელი და მომავალი თაობების მოთხოვნილებების და საჭიროებების დაკმაყოფილებისათვის.

კ. **სახეობა** - ცოცხალ ორგანიზმთა ყველა სახეობა, ქვესახეობა ან გეოგრაფიულად გამოყოფილი პოპულაცია, ცოცხალი ორგანიზმების სისტემაში ძირითადი სტრუქტურული ერთეული. წარმოადგენს მსგავსი ნიშან-თვისებების მქონე ცოცხალი ორგანიზმების

ინდივიდების პოპულაციების ერთობლიობას, რომლებსაც შეუძლია ერთმანეთთან შეჯვარება და საწყისს აძლევენ ნაყოფიერ შთამომავლობას.

ლ. **საქმიანობა** - საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ I და II დანართებით გათვალისწინებული საქმიანობა, აგრეთვე, სხვა ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც ახდენს მნიშვნელოვან უარყოფით ზეგავლენას სახეობების პოპულაციებსა და დაცულ ჰაბიტატებზე, ეკოსისტემურ სერვისებსა და ფუნქციებზე და თვითმყოფად ბუნებრივ-კულტურულ ლანდშაფტებზე.

მ. **ცხოველთა სამყარო** - ყველა სისტემატიკური კატეგორიის გარეული ცხოველების ერთობლიობა, რომლებიც მუდმივად ან დროებით ბინადრობენ საქართველოს ტერიტორიაზე, მის ტერიტორიულ წყლებში, კონტინენტურ შელფსა და განსაკუთრებულ ეკონომიკურ ზონაში.

ნ. **ცხოველთა სამყაროს ობიექტი** - ყველა სახეობის (მათ შორის, ძუძუმწოვრების, ფრინველების, ქვეწარმავლების, ამფიბიების, თევზების, უხერხემლოების და სხვა) გარეული ცხოველების ინდივიდები განვითარების ნებისმიერ სტადიაში (კვერცხი, ემბრიონი, ჭუპრი და სხვა), მათი ნაწილები და დერივატები.

ო. **პოპულაცია** - გარკვეულ ტერიტორიაზე მობინადრე ერთი სახეობის ინდივიდთა ერთობლიობა.

პ. **შინაური ცხოველები** - ცხოველთა სახეობები, რომელთაც წინა თაობების ველური თავისუფალი საარსებო გარემოსგან იზოლაციის შედეგად, შეცვლილი აქვთ გარკვეული თვისებები, რაც შესაძლებელს ხდის მათ ადამიანებთან თანაარსებობას და ადამიანის სამსახურში ყოფნას.

ჟ. **ჰაბიტატი** - გარკვეული გეოგრაფიული, აბიოტური და ბიოტური მახასიათებლების მქონე ხმელეთის ან წყლის ბუნებრივი ან ნახევრად ბუნებრივი ტერიტორია. **სახეობის ჰაბიტატი** - სპეციფიკური აბიოტური ან ბიოტური მახასიათებლების მქონე გარემო, რომელშიც ეს სახეობები ცხოვრობენ მათი ბიოლოგიური ციკლის ნებისმიერ სტადიაზე;

რ. **in-situ კონსერვაცია** - გარეული ცხოველების და ველური მცენარეების სახეობის დაცვა და აღწარმოება ბუნებრივ პირობებში.

ს. **ex-situ კონსერვაცია** - გარეული ცხოველების და ველური მცენარეების სახეობის დაცვა და აღწარმოება ხელოვნურ პირობებში.

ტ. **ინტროდუქცია** - საქართველოს ფლორისა და ფაუნისთვის უცხო სახეობის შემოყვანა მისი ბუნებაში გაშვების/გავრცელების მიზნით.

უ. **რეინტროდუქცია** - ველური მცენარეების და ცხოველების ინდივიდების დაბრუნება ისტორიულ არეალში, ჯანსაღი, გენეტიკურად მრავალფეროვანი, მდგრადი პოპულაციის ჩამოყალიბების მიზნით, ან არსებული პოპულაციის საკონსერვაციო სტატუსის გაუმჯობესების მიზნით

ფ. **ტაქსონომიური ერთეული** - მეტ-ნაკლები ხარისხით ნათესაურად მსგავსი გარეულ ცხოველთა და ველურ მცენარეთა ინდივიდების ერთობლიობა, რომლებიც ქმნიან ერთ სისტემატიკურ ჯგუფს.

ქ. **ჰიბრიდიზაცია** - გარეულ ცხოველთა სხვადასხვა სახეობების, ქვესახეობებისა და ფორმების, ასევე გარეულ და შინაურ ცხოველთა ერთმანეთთან შეჯვარება, რომლის შედეგადაც მიიღება ნაჯვარი ჰიბრიდი.

ღ. **საკარმიდამო მიწის ნაკვეთი** - ფიზიკურ პირთა საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთები, რომლებზედაც ინდივიდუალური საცხოვრებელი სახლებია განლაგებული.

ყ. **ტყეობაში გამრავლებული ცხოველი** - ამ ცხოველის მოსაშენებლად სპეციალურად მართულ გარემოში სანაშენე თაობისაგან მიღებული ცხოველი.

შ. **გენეტიკური რესურსის ხელმისაწვდომობა** - გენეტიკური რესურსის გამოყენების მიზნით მისი გარემოდან ამოღების ან სხვაგვარად მოპოვების უფლება.

ჩ. **წითელი ნუსხა** - საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებული, საფრთხის წინაშე მყოფი დროებით ან მუდმივად მოზინადრე გარეული ცხოველებისა და ველური მცენარეების სახეობების ჩამონათვალი, რომელშიც მითითებულია მათი მდგომარეობის აღმნიშვნელი კატეგორიები ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) მიერ დამტკიცებული წითელი ნუსხის კატეგორიების შესაბამისად.

ც. **მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხა** - სახეობებისა და ჰაბიტატების ჩამონათვალი, რომელიც დადგენილია საქართველოს წითელი ნუსხისა და საერთაშორისო და ევროპული კანონმდებლობის გათვალისწინებით, ხოლო მასში შეტანილი სახეობების და ჰაბიტატები საჭიროებენ მკაცრად დაცვის ან დაცვის ღონისძიებების განხორციელებას.

წ. **დერივატი** - ველური მცენარეებიდან ან გარეული ცხოველებიდან წარმოებული პროდუქტი.

ჟ. კონსერვაცია - ღონისძიებების ერთობლიობა, რომლებიც საჭიროა ბუნებრივი ჰაბიტატებისა და ველური ფლორისა და ფაუნის სახეობების პოპულაციების სათანადო სტატუსით შენარჩუნებისა და აღდგენისათვის. ჰაბიტატების კონსერვაციული სტატუსი სათანადოდ იქნება მიჩნეული თუ:

-მისი ბუნებრივი არეალი და ტერიტორია სტაბილურია ან ფართოვდება;

-არსებობს და, სავარაუდოდ, პროგნოზირებად მომავალშიც იარსებებს მისი გრძელვადიანი შენარჩუნებისათვის საჭირო სპეციფიკური სტრუქტურა და ფუნქციები;

-მისთვის დამახასიათებელი ტიპური სახეობების კონსერვაციის სტატუსი დამაკმაყოფილებელია;

სახეობების კონსერვაციული სტატუსი სათანადოდ იქნება მიჩნეული თუ,

– სახეობის პოპულაციის დინამიკა გვიჩვენებს, რომ გრძელვადიან პერიოდში აღნიშნული სახეობა თავისი ბუნებრივი ჰაბიტატის სიცოცხლისუნარიან კომპონენტად რჩება;

– სახეობის ბუნებრივი არეალი არ მცირდება და სავარაუდოდ არც შემცირდება პროგნოზირებად მომავალში, და

–ამჟამად არსებობს და სავარაუდოდ კვლავაც იარსებებს საკმარისად დიდი ჰაბიტატი, რომელსაც გრძელვადიან პერიოდში მისი პოპულაციების შენარჩუნება შეუძლია.

მუხლი 5. ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სტატუსი

1. საქართველოს გარეულ ცხოველთა სამყარო, აგრეთვე, საქართველოში წარმოშობილი გენეტიკური რესურსი სახელმწიფო საკუთრებაა. აკრძალულია ყოველგვარი ქმედება, რომელიც ეწინააღმდეგება სახეობების დაცვის და გენეტიკური რესურსების გამოყენების სამართლებრივ რეგულირებას.

2. კერძო საკუთრებაში და ადგილობრივი თვითმმართველობის საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე ველურ მცენარეთა სამყაროს ობიექტებზე საკუთრების უფლება შეიძლება შეიზღუდოს ამ კანონით დადგენილ ფარგლებში.

3. ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტების გარემოდან ამოღება, აგრეთვე გენეტიკური რესურსების გამოყენება ხდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების დაცვით.

4. გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტები, რომლებიც საქართველოს კანონმდებლობის დაცვით ამოღებულია ბუნებრივი საბინადრო გარემოდან, ან გამრავლებულია ნახევრად თავისუფალ პირობებში ან ტყვეობაში, ან შექმნილია, შეიძლება იყოს კერძო საკუთრების ობიექტი.

მუხლი 6. ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვის ძირითადი პრინციპები

ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვა ხდება საჯარო და კერძო ინტერესთა პროპორციულობის გათვალისწინებით და შემდეგი ძირითადი პრინციპების დაცვით:

ა) უზრუნველყოფილი უნდა იქნას ველური მცენარეებისა და გარეული ცხოველების საბინადრო ტერიტორიის ბიოლოგიური ფუნქციის, არსებული ბუნებრივი სტრუქტურების და პროცესების შენარჩუნება, განვითარება და აღწარმოება;

ბ) დაცული უნდა იქნას ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით მდგრადი სარგებლობის პრინციპი;

გ) ველური მცენარეები და გარეული ცხოველები, მათი საარსებო გარემო, როგორც ბუნების განუყოფელი ნაწილი დაცული უნდა იქნას ბუნებრივი და ისტორიული განვითარების შედეგად ჩამოყალიბებული ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებით;

დ) ყოველგვარი საქმიანობა, რომელიც გავლენას ახდენს ცხოველთა სამყაროს მდგომარეობაზე, გარეულ ცხოველთა საბინადრო გარემოზე, გამრავლების არეალებზე, სამიგრაციო და წყალთან მისასვლელ გზებზე და წყლის სასმელ ადგილებზე უნდა ხორციელდებოდეს იმ მოთხოვნათა შესაბამისად, რომლებიც უზრუნველყოფს მათ დაცვას.

ე) დაგეგმვის პროცესში აუცილებელია ბუნებრივი ლანდშაფტების შენარჩუნების გათვალისწინება. დაგეგმვა ისე უნდა განხორციელდეს, რომ მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი ბუნებრივი ტერიტორიების ერთმანეთისგან იზოლირება ან გაქრობა.

ვ) ბიოლოგიური მრავალფეროვნება, მისი თავისებურებები და ესთეტიკურობა დაცული უნდა იქნას რეკრეაციის, ჯანმრთელობის დაცვისა და ტურიზმისათვის ხელსაყრელი პირობების უზრუნველსაყოფად.

ზ) ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობა უნდა მოხდეს დასაბუთებული კვოტების დადგენის საფუძველზე ბუნებრივი რესურსების მდგრადი სარგებლობის პრინციპის გათვალისწინებით.

თ) ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობა ფასიანია, გარდა კანონით დადგენილი შემთხვევებისა.

ი) სახეობებისა და ჰაბიტატებისათვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება ეკისრება ზიანის გამომწვევს. სუბიექტის დადგენის შეუძლებლობის შემთხვევაში, ზიანის გამოსწორების ღონისძიებებს, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, ახორციელებს სახელმწიფო. ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება წარმოიშობა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ამოიწურება ზიანის აცილებისა და შემცირების ყველა შესაძლებლობა.

მუხლი 7. მუნიციპალიტეტის დელეგირებული უფლებამოსილება გარეულ ცხოველთა ბუნებრივი გარემოდან ამოღების სფეროში

1. მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში მოსახლეობასა და მათ ქონებაზე გარეული ცხოველების თავდასხმისას ან/და ასეთი საფრთხის აღმოფხვრის მიზნით გარეულ ცხოველთა ბუნებრივი გარემოდან ამოღებას უზრუნველყოფს შესაბამისი მუნიციპალიტეტი სახელმწიფოს მიერ დელეგირებული უფლებამოსილების საფუძველზე.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული დელეგირებული უფლებამოსილება ხორციელდება „გარეულ ცხოველთა რაოდენობის რეგულირების წესის შესახებ დებულების დამტკიცების თაობაზე“ მინისტრის ბრძანებით დადგენილი წესით.

3. მუნიციპალიტეტისათვის, ამ მუხლის პირველ პუნქტში განსაზღვრული დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად აუცილებელი ფინანსური რესურსების ოდენობა განისაზღვრება საქართველოს წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ საქართველოს კანონით

4. ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული დელეგირებული უფლებამოსილების განხორციელებაზე დარგობრივ ზედამხედველობას, საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის“ შესაბამისად, ახორციელებს სამინისტრო.

თავი II

სახეობების და ჰაბიტატების დაცვა

მუხლი 8. გარეულ ფრინველთა სახეობების დაცვა

1. ფრინველთა მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობებთან მიმართებით საქართველოს ტერიტორიაზე აკრძალულია:

- ა) ნებისმიერი მეთოდით მოკვლა ან დატყვევება, ამ მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული გამონაკლისების გათვალისწინებით;
- ბ) ფრინველთა ბუდეებისა და კვერცხის განადგურება/დაზიანება, კვერცხის შეგროვება და შენახვა, ბუდეების განადგურება მაშინაც კი როდესაც ის ცარიელია ან მიტოვებულია;
- გ) ფრინველთა შეწუხება, მათ შორის მათი ბუდობის პერიოდში;
- დ) საერთო სარგებლობა სოციალური მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად.

2. ფრინველთა სანადირო სახეობები და მონადირე დამჭერი ფრინველები (ბაზი), რომლებზეც ნადირობა ან რომელთა დატყვევება ნებადართულია, განისაზღვრება შესაბამისი საკანონმდებლო აქტის საფუძველზე.

3. დაუშვებელია ფრინველთა მკაცრად დაცულ სახეობას მიენიჭოს სანადირო სახეობის ან მონადირე დამჭერი ფრინველის (ბაზი) სტატუსი.

მუხლი 9. გარეულ ცხოველთა სახეობების დაცვა

1. გარეულ ცხოველთა მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობათა მიმართებით, გარდა ფრინველებისა, აკრძალულია შემდეგი ქმედებები

- ა) ნებისმიერი მეთოდით მოკვლა ან დატყვევება ბუნებაში;
- ბ) განზრახ შეწუხება, განსაკუთრებით გამრავლების, ზამთრის ძილის ან მიგრაციის პერიოდში;
- გ) კვერცხის განზრახ განადგურება/დაზიანება, კვერცხის შეგროვება და შენახვა,
- დ) გამრავლების/დასვენების ადგილების განადგურება, მათ შორის მიგრირებადი სახეობების შემთხვევაში მთლიანი სამიგრაციო გზის გასწვრივ.

2. ზემოთ აღნიშნული აკრძალვები არ ვრცელდება ცხოველთა სანადირო სახეობებზე, რომლებზეც ნადირობა ან რომელთა დატყვევება საქართველოს კანონმდებლობით არის ნებადართული, აგრეთვე, ამ კანონის მე-13 მუხლით დაშვებულ გამონაკლისებზე.

3. გარეული ცხოველების სანადირო/თევზჭერის სახეობები, რომელთა გარემოდან ამოღება დასაშვებია, აგრეთვე მოპოვების ტერიტორია, ვადები და მოსაპოვებელი ოდენობა განისაზღვრება ნადირობის/თევზჭერის მომწესრიგებელი საკანონმდებლო აქტებით.

დაუშვებელია გარეულ ცხოველთა მკაცრად დაცულ სახეობას მიენიჭოს სანადირო/თევზჭერის სახეობის სტატუსი.

4. აკრძალულია მცირე ვეშაპისებრთა გარემოდან ამოღება, გარდა სამინისტროს შესაბამისი თანხმობის საფუძველზე სამეცნიერო მიზნით მოპოვებისა

5. გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობა, რომელიც ხორციელდება ამ კანონის მე-5 თავის შესაბამისად გაცემული „საქართველოში წარმოშობილი გენეტიკური რესურსების გამოყენების ნებართვის“ საფუძველზე, არ საჭიროებს დამატებით ნებართვას/ლიცენზიას.

6. ამ მუხლის მე-5 პუნქტში აღნიშნული ნებართვა არ ათავისუფლებს მის მფლობელს გარეული ცხოველების სამყაროს ობიექტებით სარგებლობის კანონმდებლობით დადგენილი წესების დაცვის ვალდებულებისაგან.

მუხლი 10. ველურ მცენარეთა სახეობების დაცვა

1. აკრძალულია ველური მცენარეების მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების ობიექტების მოკრეფა, შეგროვება, განზრახული მოჭრა, ამოთხრა და დაზიანება, გარდა ამ კანონის მე-14 მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

2. ველურ მცენარეთა მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების გარემოდან ამოღება საქართველოს ტყეში ხორციელდება საქართველოს ტყის კოდექსით დადგენილი ტყითსარგებლობის უფლების ფარგლებში და ამ კანონის მოთხოვნების გათვალისწინებით. დაუშვებელია მკაცრად დაცული სახეობით სარგებლობა მერქნის მოპოვების მიზნით.

3. საქართველოს ტყის გარეთ არამერქნული რესურსებით სარგებლობის წესებს ადგენს საქართველოს მთავრობის დადგენილება „არამერქნული რესურსების სარგებლობის წესის შესახებ“.

4. კერძო მიწის მესაკუთრის მიერ, გარდა საკარმიდამო მიწის ნაკვეთისა, მის კერძო ნაკვეთზე ველური მერქნიანი მცენარეების გარემოდან ამოღება, საჭიროებს მუნიციპალიტეტთან შეთანხმებას კანონმდებლობით დადგენილი წესების დაცვით.

5. CITES-ის დანართებში შეტანილი სახეობების ხელოვნურად მოშენება კერძო მესაკუთრის მიწის ნაკვეთზე და მათი შემდგომ მოპოვება ექსპორტის მიზნით წესრიგდება ამ კანონის მე-4 თავით.

6. ველურ მცენარეთა ობიექტებით სარგებლობა, რომელიც ხორციელდება ამ კანონის მე-5 თავის შესაბამისად გაცემული „საქართველოში წარმოშობილი გენეტიკური რესურსების გამოყენების ნებართვის“ საფუძველზე, არ საჭიროებს დამატებით ნებართვას/ლიცენზიას.

7. ამ მუხლის მე-6 პუნქტში აღნიშნული ნებართვა არ ათავისუფლებს მის მფლობელს ველურ მცენარეთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობის კანონმდებლობით დადგენილი წესების დაცვის ვალდებულებისაგან.

მუხლი 11. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების ფლობა, ტრანსპორტირება და ყიდვა-გაყიდვა

1. დაუშვებელია მკაცრად დაცული და დაცული სახეობის ნიმუშის ქონა, ტრანსპორტირება და ყიდვა-გაყიდვა ამ კანონის საფუძველზე ან ამ კანონის ამოქმედებამდე მოპოვებული შესაბამისი უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტის გარეშე.

2. ამ კანონის ამოქმედებამდე მოპოვებული მკაცრად დაცული და დაცული სახეობის ნიმუში ექვემდებარება რეგისტრაციას. რეგისტრაციის წესი და ვადები დგინდება მინისტრის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით.

3. დაშვებულია ფიზიკური და იურიდიული პირების მიერ იმ გარეული ცხოველების ყოლა, რომლებიც საქართველოში ბუნებრივად არ არიან გავრცელებული, თუ კი დასტურდება გარეული ცხოველების შენახვის სათანადო პირობები და ეს საფრთხეს არ უქმნის მესამე პირებს. თუ კი გარეული ცხოველი მიეკუთვნება CITES-დანართებში შეტანილ სახეობას, ის აგრეთვე უნდა აკმაყოფილებდეს ამ კანონის მე-4 თავით დადგენილ მოთხოვნებს.

მუხლი 12. მკაცრად დაცული და დაცული ფრინველების გარემოდან ამოღების საგამონაკლისო საფუძვლები

1. ამ კანონის მე-8 მუხლით დადგენილი შეზღუდვა არ ვრცელდება გარეულ ფრინველთა მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობების გარემოდან ამოღების შემდეგ შემთხვევებზე:

ა) ცალკეული სახეობების ან სახეობათა ჯგუფების კონსერვაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;

ბ) სახეობის გადარჩენის და პოპულაციის აღდგენის მიზნით;

- გ) მისი შემდგომი სარგებლობისათვის ტყვეობაში გამრავლების მიზნით, კონსერვაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;
- დ) მოსავალზე, შინაურ პირუტყვზე, ტყეზე, მეთევზეობაზე, წყლის რესურსებზე და სხვა სახის საკუთრებაზე მნიშვნელოვანი ზიანის თავიდან აცილების მიზნით,
- ე) ადამიანის ჯანმრთელობისა და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების დაცვის მიზნით;
- ვ) საჰაერო ტრანსპორტის უსაფრთხოების მიზნებისთვის;
- ზ) შეზღუდული რაოდენობით შერჩევითად მკაცრად კონტროლირებადი პირობებით ბუნებიდან ამოღების და მფლობელობის შესაძლებლობის უზრუნველსაყოფად;
- თ) სამეცნიერო მიზნებისთვის.

2. ამ მუხლის საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილება მკაცრად დაცული და დაცული ფრინველების გარემოდან ამოღების თაობაზე უნდა ითვალისწინებდეს:

- ა) სახეობის დასახელებას, რომლის მოპოვებაც დაიშვა გამონაკლისის სახით;
- ბ) ფრინველის დაჭერის და მოკვლის ნებადართულ საშუალებებს და/ან მეთოდებს
- გ) რისკის პირობებს და გარემოებებს, სად და რა ვადებში იქნა გამონაკლისი დაშვებული;
- დ) ინფორმაციას გასატარებელი კონტროლის ღონისძიებების შესახებ.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილება მიიღება სამინისტროს მიერ დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე მარტივი ადმინისტრაციული წარმოებით.

მუხლი 13. მკაცრად დაცული და დაცული გარეული ცხოველების გარემოდან ამოღების საგამონაკლისო საფუძველები

1. ამ კანონის მე-9 მუხლით დადგენილი შეზღუდვა არ ვრცელდება გარეულ ცხოველთა მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობების გარემოდან ამოღების შემდეგ შემთხვევებზე:

- ა) ცალკეული სახეობების ან სახეობათა ჯგუფების კონსერვაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;
- ბ) სახეობის გადარჩენის და პოპულაციის აღდგენის მიზნით;
- გ) ტყვეობაში გამრავლება მისი შემდგომი სარგებლობის მიზნით კონსერვაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;

- დ) მოსავალზე, შინაურ პირუტყვზე, ტყეზე, მეთევზეობაზე, წყლის რესურსებზე და სხვა სახის საკუთრებაზე მნიშვნელოვანი ზიანის თავიდან აცილების მიზნით,
- ე) ადამიანის ჯანმრთელობისა და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების დაცვის მიზნით;
- ვ) შეზღუდული რაოდენობით შერჩევითად მკაცრად კონტროლირებადი პირობებით ბუნებიდან ამოღების და მფლობელობის შესაძლებლობის უზრუნველსაყოფად;
- ზ) სამეცნიერო მიზნებისთვის;

2. ამ მუხლის საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილება მკაცრად დაცული და დაცული ცხოველების გარემოდან ამოღების თაობაზე უნდა ითვალისწინებდეს:

- ა) სახეობის დასახელებას, რომლის მოპოვებაც დაიშვა გამონაკლისის სახით;
- ბ) ცხოველის დაჭერის და მოკვლის ნებადართულ საშუალებებს და/ან მეთოდებს;
- გ) რისკის პირობებს და გარემოებებს, სად და რა ვადებში იქნა გამონაკლისი დაშვებული;
- დ) ინფორმაციას გატარებული კონტროლის ღონისძიებების შესახებ.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილება მიიღება სამინისტროს მიერ დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე მარტივი ადმინისტრაციული წარმოებით.

მუხლი 14. მკაცრად დაცული და დაცული ველური მცენარეების ან მათი ნაწილების გარემოდან ამოღების საგამონაკლისო საფუძველები

1. ამ კანონის მე-10 მუხლით დადგენილი შეზღუდვა არ ვრცელდება ველური მცენარეების მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობებზე,

- ა) რომლებიც ექცევა საკარმიდამო მიწის ნაკვეთის და პლანტაციური მეურნეობის ფარგლებში.
- ბ) ცალკეული სახეობების ან სახეობათა ჯგუფების კონსერვაციის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებულ შემთხვევებში;

2. მკაცრად დაცული და დაცული მცენარეების ან მათი ნაწილების ბუნებრივი გარემოდან ამოღება აგრეთვე დასაშვებია სამინისტროს წერილობითი თანხმობით, შემდეგ შემთხვევებში:

- ა) აღსადგენად და ბუნებრივ პირობებში გასაშენებლად;
- ბ) დენდროლოგიურ და ბოტანიკურ ბაღებსა და პარკებში გასაშენებლად;

გ) სამეურნეო მიზნით ხელოვნურ პირობებში გასაშენებლად (მხოლოდ მცენარეთა თესლების, კალმების და სხვა გასამრავლებელი მასალის);

დ) სამეცნიერო მიზნებისათვის,

ე) ხანძრის, წყალდიდობებისა და სხვა სტიქიური მოვლენების შედეგების ლიკვიდაციისას;

ვ) არსებული შენობა-ნაგებობების, აგრეთვე, ინფრასტრუქტურის ექსპლუატაციისას უსაფრთხოების მოთხოვნების შესრულების მიზნით.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული გადაწყვეტილება მიიღება სამინისტროს მიერ დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე მარტივი ადმინისტრაციული წარმოებით.

4. დასაშვებია მკაცრად დაცული და დაცული ბუნებრივად მოთხრილ-მოტეხილი, ფაუტი, ზეხმელი მერქნიანი მცენარეების ბუნებრივი გარემოდან ამოღება, მათ შორის დაცულ ტერიტორიებზეც (მხოლოდ ეროვნული პარკის ტრადიციული გამოყენების ზონაში, აღკვეთილის გარკვეულ უბნებზე, და ცულ ლანდშაფტში და მრვალმხრივი გამოყენების ტერიტორიაზე), რის თაობაზეც გადაწყვეტილებას თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში იღებენ შესაბამისი ტერიტორიის მართვის ორგანოები.

5. კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე მკაცრად დაცული და დაცული ბუნებრივად მოთხრილ-მოტეხილი, ფაუტი, ზეხმელი მერქნიანი მცენარეების ბუნებრივი გარემოდან ამოღების თაობაზე წერილობით თანხმობას გაცემს შესაბამისი ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო.

6. მკაცრად დაცული ველური მცენარეების ან მათი ნაწილების ბუნებრივი გარემოდან ამოღება დასაშვებია ტყის სანიტარიული მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით მოვლითი ჭრის განხორციელებისას, როდესაც ეს აუცილებელია ჰაბიატეტების დაცვის ან სხვა დაცული სახეობების გადასარჩენად, რის თაობაზეც გადაწყვეტილებას თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში იღებენ შესაბამისი ტყის მართვის ორგანოები;

7. მკაცრად დაცული და დაცული ველური მცენარეების ან მათი ნაწილების ბუნებრივი გარემოდან ამოღება დასაშვებია სახელმწიფოებრივი და საზოგადოებრივი მნიშვნელობის პროექტების განხორციელებისას თუ კი მცენარე ან მისი ნაწილები შეუძლებელს ხდის სამშენებლო სამუშაოების განხორციელებას ან აზიანებს აშენებულ კონსტრუქციას.

8. ამ მუხლის მე-7 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში მკაცრად დაცული და დაცული ველური მცენარეების ან მათი ნაწილების ბუნებრივი გარემოდან ამოღება დასაშვებია სამინისტროს შუამდგომლობით, საქართველოს მთავრობის მიერ ამ კანონის 74-ე მუხლის საფუძველზე ალტერნატივების შემოწმების და სახეობის პოპულაციის სათანადო კონსერვაციული სტატუსის გათვალისწინების საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილებით.

მუხლი 15. ცხოველთა სამყაროს დაცვა მცენარეთა დაცვის საშუალებებისა და სხვა პრეპარატების გამოყენებისას

1. მცენარეთა დაცვის საშუალებების, ზრდის სტიმულატორების, მინერალური სასუქებისა და სოფლისა და სატყეო მეურნეობაში გამოსაყენებელი სხვა პრეპარატების გამოყენებისას გათვალისწინებულ უნდა იქნეს ცხოველთა სამყაროსა და მათი საბინადრო გარემოს დაცვის მოთხოვნები. მცენარეთა დაცვის საშუალებების გამოყენება, ცხოველთა სამყაროზე მათი მავნე გავლენის შემცირების მიზნით, შეხამებული უნდა იყოს აგროტექნიკურ, სასელექციო, გენეტიკურ, ბიოტექნიკურ, ბიოტექნოლოგიურ და სხვა ღონისძიებათა განხორციელებასთან.

2. გარეულ ცხოველთა დაღუპვისა და მათი საბინადრო გარემოს გაუარესების თავიდან აცილების მიზნით, ფიზიკური და იურიდიული პირები მოვალენი არიან დაიცვან მცენარეთა დაცვის საშუალებების ტრანსპორტირების, შენახვისა და გამოყენების კანონმდებლობით დადგენილი წესები.

3. ველურ მცენარეთა დაცვისათვის ახალი პრეპარატების შექმნისას კანონმდებლობით დადგენილი წესით უნდა შემუშავდეს გარემოში მათი ზღვრულად დასაშვები კონცენტრაციისა და გარემოში ქიმიურ საშუალებათა გამოყენების ნორმები, რომლებიც უზრუნველყოფენ გარეულ ცხოველთა და მათი საბინადრო გარემოს გამრავლების არელების, სამიგრაციო და წყალთან მისასვლელი გზებისა და წყლის სასმელი ადგილების დაცვას.

4. ველურ მცენარეთა დაცვის საშუალებების, ზრდის სტიმულატორების, მინერალური სასუქებისა და სოფლისა და სატყეო მეურნეობაში გამოსაყენებელი ყველა სახის სხვა პრეპარატების გამოყენების წესები, აგრეთვე აღნიშნული პრეპარატების ნუსხის განსაზღვრასთან დაკავშირებული სამართლებრივი ურთიერთობები რეგულირდება საქართველოს კანონმდებლობით.

მუხლი 16. გარეულ ცხოველთა ინტროდუქცია, რეინტროდუქცია და ჰიბრიდიზაცია

1. ფიზიკური და იურიდიული პირების მიერ გარეულ ცხოველთა საბინადრო გარემოში თვითნებური დაბრუნება (რეინტროდუქცია) და საქართველოს ცხოველთა სამყაროსათვის უცხო ინვაზიური სახეობების ინტროდუქცია აკრძალულია, გარდა იმ სახეობებისა, რომლებიც გამოიყენება მცენარეთა ბიოლოგიური დაცვის მიზნით საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

2. გარეულ ცხოველთა ჰიბრიდიზაცია დაიშვება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით სამეცნიერო-კვლევითი და სამეურნეო მიზნებისთვის შესაბამის სამეცნიერო ორგანიზაციათა დასკვნების საფუძველზე, სამინისტროსგან სპეციალურად ამისათვის უფლებამოსილი კომპეტენტური სამსახურის მიერ.

3. ჰიბრიდული ფორმების ბუნებაში გაშვება აკრძალულია, გარდა იმ სახეობებისა, რომლებიც გამოიყენება მცენარეთა ბიოლოგიური დაცვის მიზნით.

მუხლი 17. ველურ მცენარეთა ინტროდუქცია და რეინტროდუქცია

1. აკრძალულია საქართველოს მცენარეთა სამყაროსათვის უცხო ინვაზიური სახეობების ინტროდუქცია და გაშენება ტყეში და დაცულ ტერიტორიებში.

2. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების ნუსხის სახეობების რეინტროდუქცია ხორციელდება კონსერვაციის გეგმის შესაბამისად.

მუხლი 18. ბიოლოგიური მრავალფეროვნების მონიტორინგი

1. ველური მცენარეებისა და გარეული ცხოველების, მათი საბინადრო გარემოს დაცვისა და სახეობებით მდგრადი სარგებლობის უზრუნველსაყოფად იქმნება ბიოლოგიური მრავალფეროვნების მონიტორინგის ერთიანი სახელმწიფო სისტემა.

2. ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის მიზანია ქვეყნის ბიომრავალფეროვნების (მათ შორის ცალკეული სახეობებისა და ჰაბიტატების) მდგომარეობის შეფასება, ცვლილებებისა და ტენდენციების, მათი გამომწვევი მიზეზების გამოვლენა და მოსალოდნელი შედეგების განსაზღვრა შესაბამისი პოლიტიკისა და რეაგირების ღონისძიებების დაგეგმვისთვის.

3. მონიტორინგისათვის პრიორიტეტული სახეობები და ჰაბიტატებია მკაცრად დაცული და დაცული სახეობები და ჰაბიტატები.

4. სამინისტრო უფლებამოსილია კანონმდებლობით დადგენილი წესით სხვა სამთავრობო, არასამთავრობო, კვლევითი, საგანმანათლებლო ორგანიზაციებისაგან, აგრეთვე, კერძო პირებისაგან გამოითხოვოს ის ინფორმაცია, რომელიც აუცილებელია ბიოლოგიური მრავალფეროვნების მონიტორინგის განსახორციელებლად.

5. ბიოლოგიური მრავალფეროვნების მონიტორინგის სახელმწიფო სისტემის სტრუქტურა და ფუნქციონირების წესი განისაზღვრება დებულებით „ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის ერთიანი სახელმწიფო სისტემის შესახებ“, რომელსაც შეიმუშავენ სამინისტრო და ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

მუხლი 19. სახეობათა დაცვის ღონისძიებათა დაგეგმვა

1. სახეობათა დაცვის ღონისძიებათა დაგეგმვა ხორციელდება ქვეყნის მდგრადი განვითარების სტრატეგიის, გარემოსდაცვის მოქმედებათა ეროვნული პროგრამის, რეგიონალური, უწყებრივი და ადგილობრივი გარემოსდაცვის მოქმედებათა პროგრამებისა და საქმიანობის ობიექტთა გარემოსდაცვის სამენეჯმენტო გეგმების საფუძველზე.

2. ცხოველთა სამყაროს დაცვის ღონისძიებათა დაგეგმვისა და განხორციელების დროს უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს შემდეგ ძირითად მოთხოვნათა შესრულება:

- ა) ბუნებრივ პირობებში გარეულ ცხოველთა სახეობრივი მრავალფეროვნების შენარჩუნება;
- ბ) გარეულ ცხოველთა საბინადრო გარემოს, გამრავლების არელების, სამიგრაციო და წყალთან მისასვლელი გზებისა და წყლის სასმელი ადგილების დაცვა;
- გ) გარეულ ცხოველთა სახეობების მრავალფეროვნების შენარჩუნება.

3. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობებისა ნუსხის სახეობების დაცვის, შენარჩუნების, აღდგენისა და მათი საბინადრო გარემოს გაუმჯობესების მიზნით მუშავდება ცალკეული სახეობების ან სახეობათა ჯგუფების კონსერვაციის სამოქმედო გეგმები, რომელთა სტრუქტურა და დამტკიცების წესი განისაზღვრება დებულებით „მკაცრად დაცული და დაცული სახეობებისა და ჰაბიტატების ნუსხის სახეობების კონსერვაციის სამოქმედო გეგმის შემუშავებისა და დამტკიცების წესის შესახებ“, რომელსაც შეიმუშავენ სამინისტრო და ამტკიცებს მინისტრი.

4. კონკრეტული სახეობის ან სახეობათა ჯგუფის კონსერვაციის გეგმა მტკიცდება მინისტრის ბრძანებით საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების საფუძველზე.

მუხლი 20. საქართველოს წითელი ნუსხის და მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის არსი

1. საქართველოს წითელი ნუსხა აღწერს საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებული, საფრთხის წინაშე მყოფი დროებით ან მუდმივად მოზინადრე გარეული ცხოველებისა და ველური მცენარეების სახეობების საკონსერვაციო სტატუსს.

2. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხა აღწერს იმ სახეობებისა და ჰაბიტატების ჩამონათვალს, რომელიც საჭიროებენ დაცვის ზოგადი ან სპეციალური ღონისძიებების განხორციელებას.

მუხლი 21. საქართველოს წითელი ნუსხის სტრუქტურა და მისი შემუშავების წესი

1. საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებულ გარეულ ცხოველთა და ველურ მცენარეთა სახეობებისთვის საკონსერვაციო სტატუსის განსაზღვრა ხდება საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანით.

2. საქართველოს წითელ ნუსხას შეიმუშავებს საქართველოს წითელი ნუსხის კომისია.

3. საქართველოს წითელი ნუსხა შედგება სახეობათა ძირითადი სისტემატიკური კატეგორიების შესაბამისად დაჯგუფებული ნაწილებისაგან.

4. საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი თითოეული სახეობის ან საჭიროების შემთხვევაში სხვა ტაქსონომიური ერთეულის იდენტიფიკაცია უნდა მოიცავდეს სახეობის ან სხვა ტაქსონომიური ერთეულის:

ა) მეცნიერულ სახელწოდებას ქართულ და ლათინურ ენებზე (სახელწოდების განმსაზღვრელის ჩათვლით);

ბ) მდგომარეობის აღმნიშვნელ კატეგორიებს.

5. წითელი ნუსხის სახეობების მდგომარეობის აღმნიშვნელი კატეგორიები და მათი განსაზღვრის კრიტერიუმები უნდა შეესაბამებოდეს ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირის (IUCN) მიერ დამტკიცებული წითელი ნუსხის კატეგორიებსა და მათი განსაზღვრის კრიტერიუმებს.

6. საქართველოს წითელი ნუსხის კომისიის მუშაობის წესი განისაზღვრება დებულებით „საქართველოს წითელი ნუსხის კომისიის შესახებ“, რომელსაც შეიმუშავენს სამინისტრო და ამტკიცებს მინისტრი.

7. სამინისტრო ელექტრონულ რესურსებზე განათავსებს ინფორმაციას წითელი ნუსხის სახეობების მდგომარეობის, ადგილსამყოფელის, საფრთხეების, დაცვისათვის, აღდგენისა და შენარჩუნებისათვის აუცილებელ ღონისძიებათა შესახებ. ვებ-გვერდზე მოცემული უნდა იყოს წითელი ნუსხის სახეობების ფერადი ფოტოები ან გრაფიკული გამოსახულებები და ამ სახეობათა გავრცელების სქემატური რუკები.

მუხლი 22. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის სტრუქტურა და მისი დამტკიცების წესი

1. საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებულ გარეულ ცხოველთა და ველურ მცენარეთა სახეობებისთვის მკაცრად დაცული და დაცული სახეობის სტატუსის მინიჭება ხდება „საქართველოს მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხა“-ში შეტანით.

2. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხას შეიმუშავენს კომისია, რომელიც იქნება მინისტრის ბრძანებით. კომისია ნუსხის შემუშავებისას ეყრდნობა საქართველოს წითელ ნუსხას, საერთაშორისო და ევროკავშირის სამართლებრივი აქტებით დადგენილ ნუსხებს.

3. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხას სამინისტრო დასამტკიცებლად წარუდგენს საქართველოს მთავრობას, რომელიც გამოსცემს დადგენილებას „მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის“ დამტკიცების შესახებ.

4. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხა აისახება დანართებში, რომელიც იყოფა მკაცრად დაცულ და დაცულ კატეგორიებად:

ა. პირველ დანართში მოცემულია მკაცრად დაცული სახეობების ნუსხა, რომელიც დგება შემდეგი მოთხოვნების დაცვით:

ა.ა. ბერნის 1979 წლის 19 სექტემბრის „ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის კონვენციის“ და ევროკავშირის დირექტივებით მკაცრად დაცული სახეობები, ბერნის კონვენციის რატიფიცირების დროს საქართველოს დათქმების

გათვალისწინებით, ასევე „ველური ცხოველების მიგრირებადი სახეობების დაცვის შესახებ“ კონვენციით და ამ კონვენციის ფარგლებში მიღებული ხელშეკრულებებით მკაცრად დაცული სახეობები.

ა.ა.ა. მცენარეებთან მიმართებით, ითვალისწინებს ევროპის 92/43/EC დირექტივის მეოთხე დანართსა და ბერნის 1979 წლის 19 სექტემბრის „ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის კონვენციის“ (შემდგომში - ბერნის კონვენცია) პირველი დანართში მითითებულ სახეობებს, ასევე ბერნის კონვენციის მე-6 რეზოლუციაში მითითებულ სახეობებს;

ა.ა.ბ. გარეული ცხოველების შემთხვევაში, ითვალისწინებს ევროპის 92/43/EC დირექტივის მეოთხე დანართში, 2009 წლის 30 ნოემბრის ევროპარლამენტის და საბჭოს დირექტივა 2009/147/EC გარეული ფრინველების დაცვის შესახებ პირველი დანართის და ბერნის კონვენციის მეორე დანართში მითითებულ სახეობებს, ასევე ბერნის მე-6 რეზოლუციაში მითითებულ სახეობებს და „ველური ცხოველების მიგრირებადი სახეობების დაცვის შესახებ“ კონვენციითა და მის ფარგლებში მიღებული ხელშეკრულებებით დაცული სახეობები.

ა.ბ. CITES-ის პირველ დანართში მითითებულ სახეობები, რომლებიც გავრცელებულია საქართველოში;

ა.გ. სახეობები, რომელთა პოპულაციების მდგომარეობა გლობალური და ეროვნული წითელი ნუსხის მიხედვით არის კრიტიკულად გადაშენების პირას მყოფი ან გადაშენების პირას მყოფი.

ბ. მკაცრად დაცული სახეობების ნუსხაში ვარსკვლავით (*) აღინიშნება პრიორიტეტული სახეობები და ჰაბიტატები.

გ. მეორე დანართში შეიტანება ბერნის კონვენციით და ევროკავშირის დირექტივების მიხედვით დაცული სახეობები, რომლებიც გავრცელებულია საქართველოში, ბერნის კონვენციის რატიფიცირების დროს საქართველოს მიერ გაკეთებული დათქმების გათვალისწინებით. ფრინველთა სახეობები, რომლებიც არ არის შეტანილი მკაცრად დაცული სახეობების ნუსხაში, შეიტანება მეორე დანართში. შესაძლებელია სახეობების, რომელთა პოპულაციების მდგომარეობა გლობალური და ეროვნული წითელი ნუსხის მიხედვით არის მოწყვლადი, შეტანა მეორე დანართში.

დ. მესამე დანართში შეიტანება მკაცრად დაცული ჰაბიტატები ევროპის 2009/147/EC დირექტივის პირველ დანართში მითითებული სახეობების ჰაბიტატებისა და ევროპის 92/43/EC დირექტივის პირველ დანართში ჩამოთვლილი ჰაბიტატების გათვალისწინებით.

განსაკუთრებული მნიშვნელობის, პრიორიტეტული ჰაბიტატები შესაძლოა მოინიშნოს ვარსკვლავით (*).

ე. მეოთხე დანართში შეიტანება დაცული ჰაბიტატები, რომელიც არ ექვევა მესამე დანართში მაგრამ არის რეგიონული მნიშვნელობის ან არის საფრთხის ქვეშ.

5. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის შედგენის წესი განისაზღვრება დებულებით „ მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის შედგენის წესის შესახებ“, რომელსაც შეიმუშავებს სამინისტრო და ამტკიცებს მინისტრი.

მუხლი 23. კომისიების შექმნის წესი

1. ამ კანონის 34-ე და 35-ე მუხლებით დადგენილი უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით სამინისტრო ქმნის საქართველოს წითელი ნუსხის კომისიას და საქართველოს მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების კომისიას.

2. კომისიებში შეიძლება შეყვანილ იქნას მხოლოდ შესაბამისი სპეციალიზაციის მქონე ექსპერტი. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის კომისიის შემადგენლობაში საჯარო მოხელის სტატუსის მქონე ექსპერტთა რაოდენობა არ უნდა აღემატებოდეს კომისიის წევრთა რაოდენობის 1/3-ს.

3. დასაბუთებული წინადადება საქართველოს ტერიტორიაზე გავრცელებულ გარეულ ცხოველთა და ველურ მცენარეთა ამა თუ იმ სახეობის ან ჰაბიტატის მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანის ან ნუსხიდან ამოღების თაობაზე შეიძლება ასევე წარადგინოს ფიზიკურმა პირმა ან იურიდიულმა პირმა მიუხედავად მისი ორგანიზაციულ-სამართლებრივი მოწყობის ფორმისა. ამგვარი წინადადება უშუალოდ წარედგინება შესაბამის კომისიას. კომისია გადაწყვეტილებას „მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში“ სახეობის ან ჰაბიტატის დამატების ან ნუსხიდან ამოღების შესახებ იღებს იმავე წესების დაცვით, რაც დადგენილია ამა თუ იმ სახეობის ან ჰაბიტატის აღნიშნულ ნუსხაში შეტანაზე.

4. კომისიების უფლებამოსილება, შემადგენლობა და საქმიანობის წესი განისაზღვრება შესაბამისი დებულებებით, რომელსაც შეიმუშავებს სამინისტრო და ამტკიცებს მინისტრი.

მუხლი 24. ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით საერთო სარგებლობა

1. საერთო სარგებლობა გულისხმობს ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტების გამოყენებას მოქალაქეთა პირადი მოხმარების მიზნით, გარემოდან ამოღების გარეშე ან გარემოდან ამოღებით ისეთი მინიმალური მოცულობით, რაც აუცილებელია პირადი სოციალური მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად.

2. თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი, ველურ მცენარეთა და გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით საერთო სარგებლობა უფასოა და არ საჭიროებს ნებართვას/ლიცენზიას.

3. საერთო სარგებლობის ფარგლებში გათვალისწინებული უნდა იქნეს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი შეზღუდვები.

მუხლი 25. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხის მცენარეების სახეობათა პლანტაციური მეურნეობა და გარეული ცხოველების ტყვეობაში გამრავლება

1. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილი მცენარეების მერქნული და სხვა არამერქნული მცენარეული რესურსების მოპოვების მიზნით დასაშვებია მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობათა პლანტაციური მეურნეობის მოწყობა.

2. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების პლანტაციური მეურნეობის რეგისტრაცია ხდება სამინისტროში დაინტერესებული პირის განცხადების საფუძველზე. განცხადებას თან უნდა ერთვოდეს ინფორმაცია ფართობის მდებარეობის, მისი საზღვრებისა, მოსაშენებელ სახეობათა და მათი რაოდენობის შესახებ.

3. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილი ცხოველი მიიჩნევა ტყვეობაში გამრავლებულად, თუ ის არის ამ კანონის შესაბამისად მიღებული სანაშენე თაობის შთამომავალი.

მუხლი 26. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილ ველურ მცენარეთა პლანტაციური მეურნეობის და გარეულ ცხოველთა სახეობების ტყვეობაში გამრავლების მეურნეობების რეესტრი

1. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილ ველურ მცენარეთა პლანტაციური მეურნეობის და გარეულ ცხოველთა სახეობების ტყვეობაში გამრავლების მეურნეობების რეესტრი (შემდგომში რეესტრი) იწარმოება სამინისტროს მიერ.

2. რეესტრში მეურნეობების შეტანის საფუძველია პირის წერილობითი განცხადება. განცხადებაში მითითებული უნდა იყოს: მოსაშენებელი სახეობის ქართული და ლათინური დასახელება, სანაშენე თაობის რაოდენობა, მეურნეობის ადგილმდებარეობა და წარმადობა. განცხადებას უნდა ერთვოდეს კერძო სამართლის იურიდიული პირისა და ინდივიდუალური მეწარმის მეწარმეთა და არასამეწარმეო იურიდიული პირების რეესტრიდან ამონაწერები, ხოლო ფიზიკური პირის შემთხვევაში – მისი იდენტიფიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტი. საჯარო სამართლის იურიდიულმა პირმა განცხადებას უნდა დაურთოს სადამფუძნებლო დოკუმენტები.

3. ამ მუხლით გათვალისწინებული რეესტრი იწარმოება „მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილ მცენარეთა პლანტაციური მეურნეობის და ცხოველთა სახეობების ტყვეობაში გამრავლების/ხელოვნურად მოშენების მეურნეობების რეესტრის წარმოების და მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილი ცხოველების მარკირების წესის შესახებ“ დებულებით დადგენილი წესების დაცვით.

მუხლი 27. მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილი სახეობების დაცვაზე სახელმწიფო კონტროლი და ზედამხედველობა

მკაცრად დაცული და დაცული სახეობების და ჰაბიტატების ნუსხაში შეტანილი სახეობების და ჰაბიტატების დაცვაზე სახელმწიფო კონტროლსა და ზედამხედველობას თავისი კომპეტენციის ფარგლებში ახორციელებს სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი და საქართველოს ტყის ტერიტორიაზე - სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტო, ხოლო დაცულ ტერიტორიებზე,

აგრეთვე, „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად უფლებამოსილი ორგანო.

მუხლი 28. თმენის ვალდებულება

1. ამ კანონის საფუძველზე განსახორციელებული სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვის ღონისძიების დადგენის მიზნით გამოცემული მინისტრის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით შესაძლებელია განისაზღვროს მიწის ნაკვეთის მესაკუთრის ან მფლობელის ვალდებულება, ითმინოს ასეთი ღონისძიებით გამოწვეული შეზღუდვები იმ ვადით და მოცულობით, რაც აუცილებელია დაცვის ღონისძიებების მიზნებიდან გამომდინარე.

2. თუ კი სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვის მიზნით ღონისძიების განხორციელება ამცირებს მიწის ნაკვეთის ღირებულებას ან მისაღები სარგებლის მოცულობას, მიწის ნაკვეთის მესაკუთრე უფლებამოსილია მოითხოვოს დანაკარგის ფინანსური კომპენსირება. კომპენსაციის მოცულობა განისაზღვრება საჯარო და კერძო ინტერესების გათვალისწინებით.

თავი III

ზურმუხტის ტერიტორია

მუხლი 29. სტატუსის მინიჭება

1. სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვის მიზნით იქმნება სპეციალური კონსერვაციული მნიშვნელობის მქონე ტერიტორია - ზურმუხტის ტერიტორია (შემდგომში - ზურმუხტის ტერიტორია).

2. ზურმუხტის ტერიტორია წარმოადგენს ბერნის კონვენციის მოთხოვნების დაცვით შექმნილი ზურმუხტის ტერიტორიების რეგიონულ ეკოლოგიურ ქსელში ჩართულ ტერიტორიებს, რომლებიც იქმნება ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონე ტერიტორიების დაცვის მიზნით.

3. ზურმუხტის ტერიტორიების ეკოლოგიური ქსელი იქმნა ბერნის კონვენციის მე-4 და მე-6 რეზოლუციებით და ბერნის დანართებში შეტანილი სახეობებისათვის გრძელვადიანი სახარბიელო კონსერვაციული სტატუსის შენარჩუნების მიზნით. ზურმუხტის ტერიტორია ასევე მოიცავს ფრინველთათვის მნიშვნელოვან ტერიტორიებს.

4. ბერნის კონვენციის ბიოგეოგრაფიული სემინარის გადაწყვეტილების შესაბამისად, შესაძლებელია ზურმუხტის ქსელში ჩართული იქნას საქართველოს ტერიტორიაზე მკაცრად დაცული ჰაბიტატის მთლიანი ფართობის მხოლოდ გარკვეული ნაწილი, რომელიც უზრუნველყოფს ამ ჰაბიტატისა და მისთვის დამახასიათებელი სახეობების კონსერვაციის გრძელვადიანი სახარბიელო სტატუსის მინიჭებას.

5. კანონის ამ თავის მიზნებისათვის სახეობის კონსერვაციული სტატუსი გულისხმობს სახეობებსა და მათ ბუნებრივ ჰაბიტატზე ზემოქმედებების ერთობლიობას, რომლებმაც შესაძლოა ზეგავლენა იქონიოს გრძელვადიან პერიოდში მათ გავრცელებაზე, პოპულაციის სტრუქტურასა და ფუნქციებზე, ასევე ამ ჰაბიტატებისთვის დამახასიათებელი სახეობების გრძელვადიან გადარჩენაზე. კონსერვაციული სტატუსი ითვლება დამაკმაყოფილებლად თუ:

ა) სახეობის პოპულაციის დინამიკა გვიჩვენებს, რომ გრძელვადიან პერიოდში აღნიშნული სახეობა თავისი ბუნებრივი ჰაბიტატის სიცოცხლისუნარიან კომპონენტად რჩება;

ბ) სახეობის ბუნებრივი გავრცელების არეალი არ მცირდება და სავარაუდოდ არც შემცირდება პროგნოზირებად მომავალში და

გ) ამჟამად არსებობს და სავარაუდოდ მომავალშიც იარსებებს საკმარისად დიდი ჰაბიტატი, რომელსაც გრძელვადიან პერიოდში მისი პოპულაციების შენარჩუნება შეუძლია.

6. ტერიტორია, რომელსაც ენიჭება ზურმუხტის ტერიტორიის სტატუსი, შესაძლებელია, აგრეთვე, წარმოადგენდეს „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული დაცული ტერიტორიის კატეგორიას, თუ კი ის შეესაბამება აღნიშნული კანონით დადგენილი დაცული ტერიტორიის კატეგორიების მახასიათებლებს.

მუხლი 30. ზურმუხტის ტერიტორიის შერჩევის კრიტერიუმები

ზურმუხტის ტერიტორიები შეირჩევა შემდეგი კრიტერიუმების გათვალისწინებით:

ა. ტერიტორიას აქვს სასოცოცხლო მნიშვნელობა გადაშენების პირას მყოფი და ენდემური სახეობების, ან ბერნის კონვენციის მე-6 რეზოლუციით განსაზღვრული სახეობების გადარჩენაში ან წარმოადგენენ ბერნის კონვენციის მე-4 რეზოლუციაში შეტანილ სახეობებს.

ბ. ტერიტორია ხელს უწყობს სახეობების მნიშვნელოვანი რაოდენობის შენარჩუნებას ან ერთი ან რამდენიმე სახეობის მნიშვნელოვანი პოპულაციის შენარჩუნებას;

გ. ტერიტორია მოიცავს გაქრობის საფრთხის წინაშე მყოფი ჰაბიტატის ტიპის მნიშვნელოვან ან წარმომადგენლობით ნიმუშს;

დ. ტერიტორია მოიცავს განსაკუთრებული (იშვიათი) ჰაბიტატის ნიმუშს ან სხვადახვა ჰაბიტატების ტიპების მოზაიკას;

ე. ტერიტორია წარმოადგენს მნიშვნელოვან ადგილს ერთი ან რამდენიმე მიგრირებადი სახეობისათვის;

ვ. ტერიტორიას სხვა (გარდა ზემოთ ჩამოთვლილისა) მახასიათებლების გათვალისწინებით შეაქვს მნიშვნელოვანი წვლილი სახეობებისა და ჰაბიტატების სახარბიელო საკონსერვაციო სტატუსის შენარჩუნებაში.

მუხლი 31. ზურმუხტის ტერიტორიების გამოვლენა და შერჩევა

1. პოტენციური ზურმუხტის ტერიტორიების გამოვლენის, შერჩევის და ბერნის კონვენციის სამდივნოსთვის მათი შეფასებისა და სტატუსის მინიჭებისათვის (საბოლოო დეზიგნაციისათვის) წარდგენის მიზნით, სამინისტრო იწყებს საჯარო ადმინისტრაციულ წარმოებას.

2. სამინისტროს მიერ ბერნის კონვენციის მოთხოვნების შესაბამისად მომზადებული წინადადება (ბერნის კონვენციის სამდივნოს მიერ დამტკიცებული ზურმუხტის ტერიტორიის სტანდარტულ მონაცემთა ფორმა) შერჩეული ტერიტორიების ზურმუხტის ქსელში ჩართვის თაობაზე ეგზავნება ბერნის კონვენციის სამდივნოს.

3. საქართველოს მიერ წარდგენილი ტერიტორიების ზურმუხტის ქსელში ჩართვის შესახებ ბერნის კონვენციის მუდმივმოქმედი კომიტეტის მიერ გადაწყვეტილების მიღების საფუძველზე საქართველოს მთავრობა იღებს დადგენილებას ზურმუხტის ქსელში ჩართული ტერიტორიების ეროვნულ დონეზე შესაბამისი დაცვის, მართვის და მონიტორინგის უზრუნველყოფისათვის.

4. ტერიტორიისთვის ამ თავით დადგენილი ტერიტორიის სტატუსის მოხსნა ხდება იმავე პროცედურების დაცვით, რაც გათვალისწინებულია სტატუსის მოპოვებისათვის. სამინისტროს მიერ მომზადებული შუამდგომლობა უნდა აკმაყოფილებდეს ბერნის კონვენციის მიერ დადგენილ სტანდარტულ მოთხოვნებს, რომელშიც უნდა აისახოს

დასაბუთება, თუ რატომ აღარ სჭირდება სახეობას/ჰაბიტატს დაცვა. ტერიტორიისთვის სტატუსი გაუქმება დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დასაბუთებულია, რომ სხვა ტერიტორიების დაცვით მიიღწევა სახარბიელო კონსერვაციული სტატუსი.

მუხლი 32. საკუთრების უფლება

1. ზურმუხტის ტერიტორია შეიძლება იყოს სახელმწიფო, მუნიციპალიტეტის ან კერძო საკუთრებაში.

2. თუ კი ზურმუხტის ტერიტორიის სტატუსის მინიჭებით თანასწორობის პრინციპის საწინააღმდეგოდ არსებითი ზიანი ადგება მხოლოდ რომელიმე კერძო პირს ან პირთა ჯგუფს, სახელმწიფო ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო ვალდებულია აანაზღაუროს მიყენებული ზიანი. ზიანის ანაზღაურების მოცულობა განისაზღვრება საჯარო და კერძო პირის ინტერესების შეფასების საფუძველზე.

3. თუ კი ტერიტორიისთვის ზურმუხტის ტერიტორიის სტატუსის მინიჭება შეუძლებელს ხდის მის გამოყენებას ფუქციური დანიშნულებით, მესაკუთრე უფლებამოსილია, საკუთრების უფლების შეზღუდვის ხასიათის გათვალისწინებით, სახელმწიფოსგან მოითხოვოს მიწის ნაკვეთის ჩანაცვლება/გამოსყიდვა სამართლიანი ანაზღაურების პირობის დაცვით, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 33. ტერიტორიის მართვა

1. ზურმუხტის ტერიტორიის მართვის კოორდინაციას და კონტროლს ახორციელებს სამინისტრო.

2. ზურმუხტის ტერიტორიის მართვა ხორციელდება მართვის გეგმის საფუძველზე. მართვის გეგმა უნდა შემუშავდეს ტერიტორიის დეზიგანციიდან არ უმეტეს 6 წლისა.

3. მენეჯმენტის გეგმით უნდა განისაზღვროს სპეციალური ღონისძიებები სახეობებისა და ჰაბიტატების კონსერვაციისათვის, აგრეთვე მონიტორინგის პროგრამა და ბიუჯეტი მათი განხორციელებისათვის. ზურმუხტის ტერიტორიის მენეჯმენტის გეგმის სტრუქტურა, შინაარსი და დამტკიცების წესი განისაზღვრება დებულებით „ზურმუხტის

ტერიტორიის მენეჯმენტის გეგმის სტრუქტურის, შინაარსის და დამტკიცების პროცედურის შესახებ“, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

4. თუ კი ტერიტორიას იმავდროულად მინიჭებული აქვს დაცული ტერიტორიის სტატუსი, იგი იმართება იმ ეროვნული კატეგორიის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმით, რომელთა ფარგლებშიც ის მდებარეობს, ხოლო საქართველოს ტყის შემთხვევაში - ტყის მართვის გეგმით, რომელშიც უნდა აისახოს ზურმუხტის ტერიტორიის მართვის ღონისძიებები.

5. იმ შემთხვევაში, როდესაც ტერიტორია არ არის ამ მუხლის მე-4 პუნქტში გათვალისწინებული კატეგორიის ტერიტორია, მისი მართვა ხორციელდება ამ ტერიტორიის მართვაზე პასუხისმგებელი სუბიექტის მიერ ტერიტორიის მენეჯმენტის გეგმის საფუძველზე, რომელსაც სამინისტროს შუამდგომლობით ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა. კერძო მესაკუთრის შემთხვევაში მენეჯმენტის გეგმას შეიმუშავებს სამინისტრო და ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

6. სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების მიერ მენეჯმენტის გეგმით განსაზღვრული სპეციალური ღონისძიებების განხორციელებისათვის გაწეული ფინანსური ხარჯების დაფინანსების წყაროა შესაბამისი ბიუჯეტი.

7. კერძო მესაკუთრის მიერ მენეჯმენტის გეგმით განსაზღვრული სპეციალური ღონისძიებების განხორციელებისათვის გაწეული ფინანსური ხარჯები ანაზღაურდება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

მუხლი 34. ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შემოწმება

1. ზურმუხტის ტერიტორიის შენარჩუნების მიზანი გათვალისწინებული უნდა იქნას ცენტრალურ, რეგიონულ და მუნიციპალურ დონეებზე დაგეგმვის პროცესში.

2. საქმიანობა და სტრატეგიული დოკუმენტი უნდა ითვალისწინებდეს ღონისძიებებს, რომლებიც ხელს შეუწყობს ტერიტორიების ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესებას და იმ მახასიათებლების შენარჩუნებას, რომლებიც მნიშვნელოვანია იმ სახეობებისათვის, რომელთა კონსერვაციის მიზნით ტერიტორიას მიენიჭა ზურმუხტის ტერიტორიის სტატუსი.

3. ნებისმიერი საქმიანობა ან სტრატეგიული დოკუმენტი, რომელიც უშუალოდ არ უკავშირდება ზურმუხტის ტერიტორიის მართვას, ან მისთვის პირდაპირ საჭიროებას არ

წარმოადგენს, მაგრამ შესაძლოა ინდივიდუალურად ან სხვა გეგმებთან ან პროექტებთან კომბინაციაში მნიშვნელოვანი ზემოქმედება მოახდინოს მასზე, ექვემდებარება ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შეფასებას (შემდგომ - ზზშ).

4. ზზშ-ს ჩატარების მიზანია დადგინდეს საქმიანობის ან სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელება ახდენს თუ არა და რა ზეგავლენას ახდენს ზურმუხტის ქსელში ჩართულ ტერიტორიის ფარგლებში არსებულ ჰაბიტატ(ებ)ზე და/ან სახეობა(ებ)ზე, რომელთა კონსერვაციის მიზნით ტერიტორია ჩართული იქნა ზურმუხტის ქსელში.

5. საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“ საფუძველზე ჩატარებული სკოპინგის ფარგლებში უნდა დადგინდეს საქმიანობის ზურმუხტის ქსელზე ზემოქმედების შესაძლებლობა. თუ კი სამინისტროს მიერ გაცემული სკოპინგის დასკვნა ითხოვს საქმიანობის ზურმუხტის ქსელზე ზემოქმედების შეფასებას, შეფასების შედეგები აისახება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (გზშ) ან სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების (სგშ) ანგარიშში.

6. თუ კი საქართველოს კანონის „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“ საფუძველზე სკრინინგის განცხადების განხილვის ფარგლებში დადგინდა საქმიანობის ზურმუხტის ქსელზე ზემოქმედების ჩატარების საჭიროება, შეფასების შედეგები აისახება გზშ-ს ან სგშ-ს ანგარიშში. თუ კი სკრინინგის გადაწყვეტილება არ ითვალისწინებს გზშ-ს ან სგშ-ს ჩატარებას, საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია წარმოადგინოს ზზს-ს ანგარიში.

7. თუ კი საქმიანობა არ ექვემდებარება გზშ-ის ან სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ჩატარებას, მაგრამ ზემოქმედებას მოახდენს ზურმუხტის ტერიტორიაზე, საქმიანობის განმახორციელებელი უზრუნველყოფს ზზშ-ს ანგარიშის მომზადებას. ზზშ-ს ანგარიშის მომზადების ვალდებულებას ადგენს საქმიანობის ნებართვის/ლიცენზიის გაცემაზე უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო, სამინისტროსთან შეთანხმებით, ერთი ფანჯრის პრინციპის საფუძველზე.

8. ზზშ-ის საფუძველზე, სამინისტრო შეითანხმებს საქმიანობას ან სტრატეგიულ დოკუმენტს, თუ დადგინდა, რომ საქმიანობის ან სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელება არ მოახდენს უარყოფით ზეგავლენას ზურმუხტის ქსელში ჩართულ ტერიტორიის ფარგლებში არსებულ ჰაბიტატ(ებ)ზე და/ან სახეობა(ებ)ზე, რომელთა კონსერვაციის მიზნით ტერიტორია ჩართული იქნა ზურმუხტის ქსელში.

9. ზზმ-ს უარყოფითი დასკვნის შემთხვევაში სამინისტრო იღებს გარემოსდაცვით გადაწყვეტილებას, როდესაც გეგმის ან პროექტის მიმართ არსებობს მაღალი საჯარო ინტერესი და არ არსებობს ალტერნატიული გადაწყვეტილება ან ის შეუსაბამოდ მაღალ ხარჯებთან არის დაკავშირებული. ასეთ შემთხვევაში სამინისტრო ადგენს საკომპენსაციო ღონისძიებების განხორციელების ვალდებულებას, რამაც უნდა უზრუნველყოს ზურმუხტის ქსელის მთლიანობის შენარჩუნება.

10. თუ ზურმუხტის ქსელში ჩართულ ტერიტორიაზე წარმოდგენილია პრიორიტეტული ბუნებრივი ჰაბიტატი ან გავრცელებულია პრიორიტეტული სახეობა, ამ მუხლის მე-8 პუნქტით განსაზღვრულ შემთხვევაში გეგმის ან პროექტის განხორციელება შესაძლებელია მხოლოდ ადამიანების ჯანმრთელობის ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების დაცვის აუცილებლობით, გარემოსათვის მნიშვნელოვანი დადებითი შედეგების მისაღწევად ან ბერნის კონვენციის სამდივნოსთან კონსულტაციების საფუძველზე უპირატესი საზოგადოებრივი ინტერესების დასაცავად.

11. ამ მუხლის მე-8 პუნქტით გათავალისწინებულ შემთხვევაში, სამინისტრო აცნობებს ბერნის კონვენციის სამდივნოსა და ევროკავშირის კომისიას.

12. ზურმუხტის ტერიტორიაზე ისეთი ზემოქმედება, რომელიც გამოწვეულია ბუნებრივი მოვლენებით ან საქმიანობის განხორციელებით და რომელიც ზეგავლენას ახდენს მის ეკოლოგიურ მახასიათებლებზე, უნდა ეცნობოს შესაბამისი კონვენციის სამდივნოს და ევროკომისიას.

მუხლი 35. ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის რეკვიზიტები

1. ზზმ-ის ანგარიში შეიძლება მოამზადოს ექსპერტმა, რომელსაც აქვს სათანადო ცოდნა ბიომრავალფეროვნების ზემოქმედების შეფასებაში. ანგარიშის მომზადების ხარჯებს აანაზღაურებს საქმიანობის განმახორციელებელი ან დამგეგმავში ადმინისტრაციული ორგანო.

2. ზზმ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- ა) საქმიანობის ან სტრატეგიული დოკუმენტის აღწერას;
- ბ) პოტენციურად ზემოქმედებას დაქვემდებარებული ან უახლოეს მანძილზე არსებული ზურმუხტის ტერიტორიის აღწერას;

გ) საქმიანობის ან სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასებასიმ სახეობებსა და ჰაბიტატებზე, რომელთა დასაცავად შეიქმნა ზურმუხტის ტერიტორია.

დ) დასკვნას, სტრატეგიული დოკუმენტი ან საქმიანობა ინდივიდუალურად ან სხვა საქმიანობასა და სტრატეგიულ დოკუმენტთან კავშირში მოახდენს თუ არა მნიშვნელოვან უარყოფით ზეგავლენას ზურმუხტის ტერიტორიაზე.

3. დამატებით, ისეთი საქმიანობისათვის ან სტრატეგიული დოკუმენტისთვის, რომელიც აუცილებლად უნდა განხორციელდეს ზურმუხტის ტერიტორიაზე ზეგავლენის მიუხედავად, ზოშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) საზოგადოების ინტერესების იდენტიფიცირება, აღწერა და შეფასება;

ბ) საქმიანობის ან სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების ალტერნატიული საშუალებების აღწერა;

გ) გონივრული ალტერნატივის შესახებ დასკვნა, რომელიც არ მოახდენს ან ნაკლებ უარყოფით ზეგავლენას მოახდენს ზურმუხტის ტერიტორიაზე;

დ) სანაცვლო საკომპენსაციო ღონისძიებების განსაზღვრა, რითაც გარანტირებული იქნება ამ თავით დაცული ტერიტორიების ზოგადი მთლიანობა.

მუხლი 36. მონიტორინგი და ანგარიშგება

1. სავალდებულოა იმ სახეობებისა და ჰაბიტატების სტატუსების, ასევე იმ ეკოლოგიური მახასიათებლების მონიტორინგი, რომელთა კონსერვაციის მიზნით ტერიტორიას მიენიჭა ზურმუხტის ქსელში ჩართული ტერიტორიის სტატუსი.

2. მონიტორინგს ახორციელებს სამინისტრო ბიომრავალფეროვნების ერთიანი მონიტორინგის სისტემის ფარგლებში.

3. მონიტორინგის შედეგები, ყოველწლიური ანგარიშების სახით ქვეყნდება სამინისტროს ვებ-გვერდზე.

თავი IV

ველური მცენარეებითა და გარეული ცხოველებით საერთაშორისო ვაჭრობა

მუხლი 37. მოწესრიგების მიზანი

1. კანონის ამ თავის მიზანია „გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობებით საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე“ 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციით (CITES) (ამ თავში შემდგომში - კონვენცია) განსაზღვრული ვალდებულებების აღსრულების უზრუნველყოფა ეროვნულ დონეზე.

2. საკითხები, რომლებიც არ რეგულირდება ამ თავით, რეგულირდება კონვენციის და მისი რეზოლუციების შესაბამისად.

3. კონვენციის დანართები მტკიცდება მინისტრის ბრძანებით. მინისტრის ბრძანებაში ცვლილებების და დამატებების შეტანა ხდება კონვენციის მხარეთა კონფერენციაზე მიღებული გადაწყვეტილებების საფუძველზე, კონვენციის დანართებში ცვლილებების შეტანიდან არაუგვიანეს 2 თვის ვადაში.

4. თუ კი კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობა იმავდროულად ექცევა მკაცრად დაცული ან დაცული სახეობის სუსხაში, ასეთი სახეობების ნიმუშებით საერთაშორისო ვაჭრობის, აგრეთვე ხელოვნურად მოშენების და ტყვეობაში გამრავლების საკითხები წესრიგდება კანონის ამ თავით.

მუხლი 38. ტერმინთა განმარტება

კანონის ამ თავში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) სახეობის ნიმუში-

ა.ა) ნებისმიერი ცოცხალი ან არაცოცხალი ცხოველი ან მცენარე, რომელიც შეტანილია კონვენციის დანართებში.

ა.ბ) კონვენციის I ან II დანართში შეტანილი ცხოველების ნებისმიერი ადვილად გამოსაცნობი ნაწილი ან მისგან დამზადებული ნაკეთობა და/ან პროდუქტი, ხოლო კონვენციის III დანართში შეტანილი ცხოველებისთვის – ნებისმიერი ადვილად გამოსაცნობი ნაწილი, მისგან დამზადებული ნაკეთობა და/ან პროდუქტი, რომელიც მითითებულია III დანართში ამ სახეობასთან დაკავშირებით;

ა.გ) კონვენციის I დანართში შეტანილი მცენარეების ნებისმიერი ადვილად გამოსაცნობი ნაწილი და მისგან დამზადებული ნაკეთობა და/ან პროდუქტი, ხოლო II და III დანართებში

შეტანილი მცენარეებისთვის – ნებისმიერი ადვილად გამოსაცნობი ნაწილი ან მისგან დამზადებული ნაკეთობა და/ან პროდუქტი, რომლებიც მითითებულია II და III დანართებში ამ სახეობებთან დაკავშირებით.

ბ. საერთაშორისო ვაჭრობა - დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ექსპორტი, იმპორტი, რეექსპორტი და ზღვიდან ინტროდუქცია.

გ. ზღვიდან ინტროდუქცია - სახელმწიფოში ნებისმიერი სახეობის ნიმუშის შეტანა, რომელიც მოპოვებულია ზღვის გარემოში, რომელიც არ იმყოფება რომელიმე სახელმწიფოს იურისდიქციის ქვეშ.

დ. ხელოვნურად მოშენებული მცენარე - კონვენციის დანართებში შეტანილი მცენარე, რომელიც მოშენებულია ამ მცენარის მოსაშენებლად სპეციალურად მართულ ტერიტორიაზე კულტივირებული სანაშენე თაობისაგან მიღებული გასამრავლებელი მასალისაგან.

ე. ტყვეობაში გამრავლებული ცხოველი - კონვენციის დანართებში შეტანილი ცხოველის მოსაშენებლად სპეციალურად მართულ გარემოში სანაშენე თაობისაგან მიღებული ცხოველი.

ვ. CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატი - დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს კონვენციის III დანართში შეტანილი სახეობის ნიმუშის წარმოშობის ქვეყანას.

ზ. იმპორტი - ნებისმიერი ნიმუშის მისი წარმოშობის ქვეყნიდან საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე შეტანა, მისი საქართველოს ტერიტორიაზე მუდმივად დატოვების და გატანის ვალდებულების გარეშე.

თ. ექსპორტი - ნებისმიერი ნიმუშის საქართველოს საბაჟო ტერიტორიის გარეთ გატანა ქვეყანაში, სადაც ხდება მისი უშუალო მოხმარება, საქართველოს ტერიტორიაზე მისი კვლავ შემოტანის ვალდებულების გარეშე.

ი. რეექსპორტი - ნებისმიერი ნიმუშის გატანა საქართველოს საბაჟო ტერიტორიიდან იმპორტის რეჟიმით ღონისძიებათა გამოუყენებლად.

მუხლი 39. უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო

1. კონვენციის ადმინისტრაციული ორგანოა სამინისტრო, რომელიც პასუხისმგებელია კონვენციით განსაზღვრული ვალდებულებების დანერგვაზე ეროვნულ დონეზე, ურთიერთობას აწარმოებს კონვენციის სხვა მხარეებთან და კონვენციის სამდივნოსთან და საქართველოს სახელით გასცემს კონვენციით გათვალისწინებულ დოკუმენტებს, ასევე

კონვენციის სამდივნოს წარუდგენს წინადადებას სახეობის ან სახეობის პოპულაციის კონვენციის მესამე დანართში შეტანის თაობაზე.

2. „CITES-ის დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვა“ (ამ თავში შემდგომში - ნებართვა) გაიცემა სამინისტროს მიერ.

3. CITES-ის მეორე დანართში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ბუნებაში მოპოვების ლიცენზია“ (ამ თავში შემდგომში - ლიცენზია) გაიცემა სამინისტროს მიერ.

4. სამინისტრო ვალდებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სსიპ შემოსავლების სამსახურის და სამინისტროს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ წარდგენილი ანგარიში წინა წლის განმავლობაში განხორციელებული იმპორტის, ექსპორტის, რეექსპორტის, არალეგალური გადაადგილებსი გამოვლენილი შემთხვევებისა და კონფისკაციების თაობაზე წარუდგინოს კონვენციის ადმინისტრაციულ ორგანოს ყოველი წლის 1 ივნისამდე.

5. სამინისტროს უფლებამოსილება ნებართვის/ლიცენზიის გაცემაზე განისაზღვრება კანონის ამ თავით და “ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ” საქართველოს კანონით.

მუხლი 40. საერთაშორისო ვაჭრობა კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშებით

1. კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების ექსპორტი წარმოებს სამინისტროს მიერ გაცემული ნებართვის და იმპორტის ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული იმპორტის ნებართვის საფუძველზე.

2. I დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების იმპორტი წარმოებს სამინისტროს მიერ გაცემული ნებართვის და ექსპორტის ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული ნებართვის ან ბოლო რეექსპორტის ქვეყანაში გაცემული რეექსპორტის ნებართვის საფუძველზე.

3. I დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების რეექსპორტი წარმოებს სამინისტროს მიერ გაცემული რეექსპორტის ნებართვის და იმპორტის ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული იმპორტის ნებართვის საფუძველზე.

4. ცირკების და მოძრავი გამოფენების შემთხვევაში, რომლებიც ბრუნდებიან ექსპორტის ქვეყანაში, გაიცემა რეექსპორტის ნებართვა ან ასეთი უფლება დასტურდება

ექსპორტის ნებართვით, რომლის საფუძველზეც ქვეყანაში შემოტანილი იქნა ნიმუში და რომელშიც მითითებულია, რომ ნიმუში უნდა დაბრუნდეს ნებართვის გამცემ ქვეყანაში, რამდენადაც არ იცვლება ნიმუშის მფლობელი.

5. I დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების ზღვიდან ინტროდუქცია წარმოებს უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვის საფუძველზე.

6. I დანართში შეტანილი ცხოველთა სახეობების ნიმუშებით, რომლებიც გამრავლებულია ტყვეობაში კომერციული მიზნებისათვის და I დანართში შეტანილ მცენარეთა სახეობების ნიმუშებით, რომლებიც ხელოვნურადაა მოშენებული კომერციული მიზნებისათვის საერთაშორისო ვაჭრობა ხდება იმავე წესით, როგორც II დანართში შეტანილი სახეობების ნიმუშებით.

მუხლი 41. საერთაშორისო ვაჭრობა კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშებით

1. კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების ექსპორტი წარმოებს უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული ნებართვის საფუძველზე.

2. კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების იმპორტი წარმოებს ექსპორტის ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული ექსპორტის ნებართვის, ან ბოლო რეექსპორტის ქვეყანაში გაცემული რეექსპორტის სერტიფიკატის საფუძველზე.

3. კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების რეექსპორტი წარმოებს უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული რეექსპორტის ნებართვის საფუძველზე.

4. კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების ზღვიდან ინტროდუქცია წარმოებს უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ წინასწარ გაცემული ზღვიდან ინტროდუქციის ნებართვის საფუძველზე.

მუხლი 42. საერთაშორისო ვაჭრობა კონვენციის III დანართში შეტანილ სახეობათა ნიმუშებით

1. კონვენციის III დანართში საქართველოს ინიციატივით შეტანილი სახეობის ან პოპულაციის ნიმუშების ექსპორტი, რომლებიც მოპოვებულია საქართველოში, წარმოებს

უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული ნებართვის საფუძველზე. კონვენციის მესამე დანართში სხვა ქვეყნის ინიციატივით შეტანილი სახეობის ნიმუშის ექსპორტი, რომლებიც მოპოვებულია საქართველოში, წარმოებს უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატის საფუძველზე. კონვენციის მესამე დანართში შეტანილი სახეობის ან პოპულაციის ნიმუშის ექსპორტი, რომელიც საქართველოში ბუნებრივად არ არის გავრცელებული, წარმოებს უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატის საფუძველზე.

2. კონვენციის III დანართში შეტანილ სახეობათა ნიმუშების იმპორტი, გარდა ამავე მუხლის მე-3 პუნქტით განსაზღვრულისა, წარმოებს წარმოშობის ქვეყნის მიერ გაცემული CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატის საფუძველზე. ხოლო იმ შემთხვევაში თუ იმპორტი წარმოებს იმ ქვეყნიდან, რომლის ინიციატივით მოცემული სახეობა ან პოპულაცია შეტანილია III დანართში - ამ ქვეყნის მიერ გაცემული ექსპორტის ნებართვის საფუძველზე.

3. კონვენციის III დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების არა წარმოშობის, არამედ რეექსპორტის ქვეყნიდან იმპორტის შემთხვევაში საკმარისია ამ ქვეყნის მიერ გაცემული რეექსპორტის სერტიფიკატის წარდგენა.

4. კონვენციის III დანართში შეტანილ სახეობათა და პოპულაციების ნიმუშების რეექსპორტი წარმოებს უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული რეექსპორტის ნებართვის საფუძველზე.

5. კონვენციით განსაზღვრული ნებართვები და სერტიფიკატები არ მოითხოვება:

ა) იმ სახეობების საქართველოში წარმოშობილი ნიმუშების ექსპორტის ან რეექსპორტისას, რომელთა პოპულაციებიც საქართველოს ინიციატივით არ არის შეტანილი კონვენციის მესამე დანართში;

ბ) იმ ქვეყანაში წარმოშობილი ნიმუშების იმპორტისას და რეექსპორტისას, რომლის ინიციატივით სახეობის პოპულაცია არ არის შეტანილი კონვენციის მესამე დანართში.

მუხლი 43. თანხლები დოკუმენტები

1. კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების იმპორტირებული ნიმუშების საქართველოს ტერიტორიაზე შეძენა, გაყიდვა და ტრანსპორტირება უნდა მოხდეს მხოლოდ კონვენციით გათვალისწინებული დოკუმენტების თანხლებით. ნიმუშის სხვა პირზე

გადაცემის შემთხვევაში ნიმუშის მფლობელი ვალდებულია ახალ მფლობელს გადასცეს აღნიშნული დოკუმენტები.

2. კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ექსპორტი, იმპორტი, რეექსპორტი და ზღვიდან ინტროდუქცია აკრძალულია, თუ ეს არ ხდება კონვენციის და ამ კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად გაცემული დოკუმენტების გარეშე.

3. საქართველოს ტერიტორიაზე იკრძალება კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების ტრანზიტი კონვენციით გათვალისწინებული შესაბამისი დოკუმენტების გარეშე.

4. იმ შემთხვევაში თუ კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშების გადაადგილება ხორციელდება ამ კანონით და კონვენციით დადგენილი დოკუმენტების გარეშე, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სსიპ შემოსავლების სამსახური და სასაზღვრო დეპარტამენტის მესაზღვრე კონტროლიორი ვალდებულია მოახდინოს ნიმუშის ჩამორთმევა და აღნიშნულის შესახებ აცნობოს სამინისტროს.

5. ამ მუხლით დადგენილი მოთხოვნების დარღვევა იწვევს საქართველოს სისხლის სამართლის და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსებით გათვალისწინებულ პასუხისმგებლობას.

მუხლი 44. საერთაშორისო ვაჭრობის გამონაკლისი შემთხვევები

1. ექსპორტის და რეექსპორტის ნებართვა არ მოითხოვება პირად საკუთრებაში არსებული კონვენციის II დანართის არაცოცხალი ნიმუშების მიმართ, რომელთა ტრანსსაზღვრო გადაადგილება ხდება არაკომერციული მიზნით და პირს გააჩნია მისი კანონიერი შეძენის დამადასტურებელი დოკუმენტი, გარდა შემდეგი შემთხვევებისა:

ა) როდესაც ნიმუშით საერთაშორისო ვაჭრობისათვის ვაჭრობაში მონაწილე მეორე ქვეყანა ითხოვს ნებართვას/სერტიფიკატს ან ინფორმაცია ამის შესახებ გავრცელებულია კონვენციის სამდივნოს შეტყობინებით ან განთავსებულია კონვენციის ვებ-გვერდზე.

ბ) როდესაც ნიმუშების ოდენობა აღემატება კონვენციის მხარეთა კონფერენციაზე მიღებული რეზოლუციით განსაზღვრულ ოდენობებს, ასევე საფოსტო გზავნილებს.

2. ამ კანონით განსაზღვრული ნებართვები არ მოითხოვება პირად საკუთრებაში არსებული კონვენციის I დანართის არაცოცხალი ნიმუშების მიმართ, რომლებიც პირის მიერ

შეძენილია იმ ქვეყანაში, სადაც ის მუდმივად ცხოვრობს და რომელთა ტრანსსასაზღვრო გადაადგილება ხდება არაკომერციული მიზნით.

3. იმ სახეობათა ნიმუშების იმპორტი, რომლებიც შეძენილია ამ ნიმუშის მიმართ კონვენციის დებულებების ამოქმედებამდე, შესაძლოა განხორციელდეს შესაბამისი ქვეყნის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული პრე-კონვენციური სერტიფიკატის ან ნებართვის საფუძველზე. იმ სახეობათა ნიმუშების ექსპორტი ან რეექსპორტი, რომლებიც შეძენილია ამ ნიმუშის მიმართ კონვენციის დებულებების ამოქმედებამდე, ხორციელდება უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული ნებართვის საფუძველზე.

მუხლი 45. ნებართვის გაცემის წესი

1. ნებართვის გაცემა ხდება „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესების დაცვით და ამ თავით დადგენილი პირობების გათვალისწინებით.

2. საჭიროების შემთხვევაში სამეცნიერო ორგანო განსაზღვრავს კონვენციის II და III დანართებში შეტანილ სახეობათა ნიმუშების წლიურ საექსპორტო კვოტას, რომელსაც ამტკიცებს მინისტრი.

3. ნებართვის გაცემისათვის აუცილებელი განცხადება და თანდართული დოკუმენტები შეიძლება წარდგენილ იქნას ელექტრონული ფორმით. ნებართვის მაძიებლის განცხადების წარდგენა, მისი წარმოებაში მიღება და განხილვა ხდება „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 25-ე მუხლით დადგენილი წესით.

4. განცხადება, გარდა საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 78-ე მუხლით გათვალისწინებული მოთხოვნებისა, უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) ექსპორტის, იმპორტის, რეექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციისათვის განკუთვნილი სახეობის ნიმუშების (სახეობა, ნაწილი, დერივატი) დასახელებას (ქართული და/ან სამეცნიერო სახელწოდება), რაოდენობას, აღწერას;

ბ) სახეობათა ნიმუშების ექსპორტის, იმპორტის, რე-ექსპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის მიზანს (კომერციული, ზოოპარკისათვის, ბოტანიკური ბაღისათვის, ცირკისა და მოძრავი გამოფენისათვის, სამეცნიერო, სანადირო ტროფეი, კერძო საკუთრება, სამედიცინო, საგანმანათლებლო, ბუნებაში რეინტროდუქციისათვის/ინტროდუქციისათვის, ხელოვნურად მოშენებისათვის/ტყვეობაში გამრავლებისათვის);

გ) ექსპორტის და იმპორტისათვის და რეექსპორტისათვის განკუთვნილი სახეობის ნიმუშის წარმოშობის წყაროსა და დროს;

დ) ექსპორტიორისა და იმპორტიორის რეკვიზიტებს.

5. კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე ხელოვნურად მოშენებული კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეების ნიმუშების ექსპორტის შესახებ განცხადება დამატებით უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) მცენარეთა ნიმუშის დასახელება და მცენარეთა ნიმუშების ყოველწლიურად დაგეგმილი მოსაპოვებელი რაოდენობა;

ბ) ნაკვეთზე არსებული მცენარეთა ნიმუშების სავარაუდო რაოდენობა;

გ) ნაკვეთის მართვის ღონისძიებებს;

დ) ინფორმაციას, როდის იქნა პირველად ხელოვნურად გაშენებული კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარე მოცემულ ნაკვეთზე;

ე) ინფორმაციას, თუ რა იყო პირველად ხელოვნურად გაშენებული კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარის წყარო;

ვ) ინფორმაციას, თუ როდის იქნა უკანასკნელად დარგული კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეების ნიმუშები ამ ნაკვეთზე და რა იყო მათი წყარო.

6. „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული დოკუმენტების გარდა, ნებართვის მისაღებად წარსადგენ განცხადებას თან უნდა დაერთოს შემდეგი დოკუმენტები:

ა) სახეობათა ნიმუშების ექსპორტის შემთხვევაში –

ა.ა) ნიმუშის წარმოშობის წყაროს დამადასტურებელი დოკუმენტი ან დამადასტურებელი დოკუმენტი, რომ ნიმუში მოპოვებულია კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად.

ა.ბ) კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობის ნიმუშის შემთხვევაში – იმპორტიორი სახელმწიფოს შესაბამისი ორგანოს მიერ გაცემული იმპორტის ნებართვა;

ბ) კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე ხელოვნურად მოშენებულ მცენარეთა ნიმუშების ექსპორტის შესახებ განცხადებას თან უნდა ერთოდეს:

ბ.ა) ამონაწერი საჯარო რეესტრიდან;

ბ.ბ) სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტოს დადებითი დასკვნა, რომელიც უნდა შეიცავდეს მიწის ნაკვეთზე ხელოვნურად მოშენებული მცენარეების რესურსის ოდენობის შესახებ.

გ) სახეობათა ნიმუშ(ებ)ის იმპორტის შემთხვევაში – წარმოშობის დამადასტურებელი დოკუმენტი, რომლის მიხედვითაც დასტურდება, რომ ნიმუშის წარმოშობის წყარო და იმპორტის მიზანი შესაბამისობაშია კონვენციის მოთხოვნებთან, ხოლო ცოცხალი ნიმუშის იმპორტის შემთხვევაში – ასევე ნიმუშის შენახვისა და მოვლის სათანადო პირობების არსებობის დამადასტურებელი დოკუმენტები;

დ) სახეობათა ნიმუშ(ებ)ის რეექსპორტის შემთხვევაში:

დ.ა) კონვენციის I დანართში შეტანილისახეობისნიმუშისრეექსპორტისშემთხვევაში: ექსპორტიორიქვეყნისმიერგაცემულინებართვაანბოლორეექსპორტისქვეყნისმიერგაცემულის ერთიფიკატი და იმპორტიორიქვეყნისმიერგაცემულიიმპორტისნებართვა.

დ.ბ) კონვენციის II და III დანართებში შეტანილისახეობისრეექსპორტისშემთხვევაში – ექსპორტიორიქვეყნისმიერგაცემულინებართვაანბოლორეექსპორტისქვეყნისმიერგაცემულირეექსპორტის სერტიფიკატი ან წარმოშობის სერტიფიკატი.

ე) ზღვიდან ინტროდუქციის შემთხვევაში - ნიმუშის შენახვისა და მოვლისათვის სათანადო პირობების არსებობის დამადასტურებელი დოკუმენტები.

7. ამ მუხლის მე-6 პუნქტის „ბ.ბ“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული მოთხოვნები არ ეხება იმ მცენარეების ნიმუშებს, რომლებიც საქართველოს ტერიტორიაზე ბუნებრივად არ არიან გავრცელებული და რომელთა საწყისი თაობა საქართველოში შემოტანილი იქნა კონვენციის ძალაში შესვლამდე ან კონვენციის მოთხოვნების შესაბამისად.

8. მცენარეთა ნიმუშების ხელოვნურად მოშენების თაობაზე სსიპ „გარემოს ეროვნული სააგენტოს“ მიერ დასკვნის გაცემის წესი განისაზღვრება „კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეთა ნიმუშების ხელოვნურად მოშენების შესაბამისობაზე დასკვნის გაცემის წესის შესახებ“ დებულებით, რომელსაც შეიმუშავენ და ამტკიცებს მინისტრი.

მუხლი 46. ნებართვის გაცემის განსაკუთრებული პირობები

1. კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობის ნიმუშის შემთხვევაში:

ა) ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა, თუ:

ა.ა) სამეცნიერო ორგანოს გამოაქვს დასკვნა, რომ ამგვარი ექსპორტი არ შეუქმნის გადაშენების საფრთხეს მოცემულ სახეობას;

ა.ბ) უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო დარწმუნდება, რომ ნიმუში არ იყო მოპოვებული იმ კანონების დარღვევით, რომლებიც შეეხებიან ფაუნისა და ფლორის დაცვას

და ნიმუში მომზადებული და გაგზავნილი იქნება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი.

ბ) იმპორტისათვის ნებართვა გაიცემა, თუ:

ბ.ა) სამეცნიერო ორგანოს გამოაქვს დასკვნა, რომ ამგვარი იმპორტი არ შეუქმნის გადაშენების საფრთხეს მოცემულ სახეობას;

ბ.ბ) თუ ნიმუში არ იქნება გამოყენებული უპირატესად კომერციული მიზნებისათვის;

ბ.გ) უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო დარწმუნდება, რომ ცოცხალი ნიმუშის სავარაუდო მიმღებს აქვს სათანადო პირობები ამ ნიმუშის შენახვისა და მოვლისათვის.

გ) რე-ექსპორტის ნებართვა გაიცემა, თუ უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო დარწმუნდება, რომ ნებისმიერი ცოცხალი ნიმუში მომზადებული და გაგზავნილი იქნება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხი შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი;

დ) ზღვიდან ინტროდუქციისათვის ნებართვა გაიცემა თუ:

დ.ა) სამეცნიერო ორგანოს გამოაქვს დასკვნა, რომ ამგვარი ინტროდუქცია არ შეუქმნის საფრთხეს მოცემულ სახეობას;

დ.ბ) ცოცხალი ნიმუშის შემთხვევაში უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო დარწმუნებულია, რომ მის მიმღებს გააჩნია ნიმუშის შენახვისა და მოვლის სათანადო პირობები;

დ.გ) უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო დარწმუნებულია, რომ ნიმუშები არ იქნება გამოყენებული უპირატესად კომერციული მიზნებისათვის (ანუ გამიზნულია კერძო მოხმარებისთვის, სამეცნიერო ან საგანმანათლებლო მიზნებისთვის, ბიოსამედიცინო მრეწველობისთვის, ტყვეობაში გამრავლების პროგრამებისთვის, ხელოვნურად მოშენებისთვის და სხვ.).

2. კონვენციის II დანართში შეტანილი სახეობის ნიმუშის ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა, თუ:

ა) სამეცნიერო ორგანოს გამოაქვს დასკვნა, რომ ამგვარი ექსპორტი არ შეუქმნის გადაშენების საფრთხეს მოცემულ სახეობას (გარდა კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეთა სახეობების ნიმუშების კომერციული მიზნით ექსპორტისა);

ბ) უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო დარწმუნდება, რომ ნიმუში არ იყო მოპოვებული იმ კანონების დარღვევით, რომლებიც შეეხებიან ფაუნისა და ფლორის დაცვას და ნიმუში მომზადებული და გაგზავნილი იქნება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი.

3. კონვენციის II დანართში შეტანილი მცენარეთა სახეობების ნიმუშების კომერციული მიზნით ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა:

ა) შესაბამისი სარგებლობის ლიცენზიის საფუძველზე (რომლის მოქმედების ვადა არ არის გასული);

ბ) სარგებლობის ლიცენზიის მფლობელთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე;

გ) იმ პირის (ან მისი წარმომადგენლის) განცხადების საფუძველზე, რომლის კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე მოშენებულია კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეები.

4. კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ტყვეობაში გამრავლებული ან ხელოვნურად მოშენებული ნიმუშების კომერციული მიზნით ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა თუ:

ა) ცხოველი გამრავლებულია სამინისტროს მიერ რეგისტრირებულ საწარმოში. კონვენციის I დანართის სახეობების შემთხვევაში – სამინისტროსა და კონვენციის სამდივნოში კონვენციის მოთხოვნების შესაბამისად რეგისტრირებულ საწარმოში.

გ) ცხოველი არის მარკირებული.

5. კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე ხელოვნურად მოშენებული მცენარეების ნიმუშების ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა, თუ:

ა) ნაკვეთზე მცენარე გაშენებულია განცხადების წარდგენამდე 5 წლით ადრე მაინც;

ბ) სასაქონლო ზომის ნიმუშების (ბოლქვების/გორგლების) სრული ოდენობით მოპოვების შემთხვევაში – აღნიშნულ ნაკვეთზე ნიმუშების (ბოლქვების/გორგლების) შემდგომ მოპოვებამდე გასულია 3 წელი მაინც;

გ) წარმოდგენილია:

გ.ა) სსიპ „გარემოს ეროვნული სააგენტოს“ დადებითი დასკვნა;

გ.ბ) ამონაწერი საჯარო რეესტრიდან.

6. კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობებიდან წარმოებული ხიზილალას ექსპორტისათვის ნებართვა გაიცემა მხოლოდ კონვენციის სამდივნოს რეესტრში დარეგისტრირებულ ხიზილალას მწარმოებელ საწარმოებზე.

7. კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ტყვეობაში გამრავლების/ხელოვნურად მოშენების, მათ შორის ხიზილალას მწარმოებელ საწარმოთა რეგისტრაციისა და ტყვეობაში გამრავლებულ ცხოველთა მარკირების წესები განისაზღვრება დებულებით - „გადაშენების საფრთხის წინაშე მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობებით კონვენციის დანართებში შეტანილი სახეობების ტყვეობაში გამრავლების ან ხელოვნურად მოშენების საწარმოთა რეგისტრაციის წესის შესახებ“, რომელსაც შეიმუშავებს და ამტკიცებს მინისტრი.

8. კონვენციის მეორე დანართში შეტანილ სახეობათა ნიმუშების რე-ექსპორტის ნებართვა გაიცემა თუ უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო დარწმუნდება, რომ ნებისმიერი ცოცხალი ნიმუში მომზადებული და გაგზავნილი იქნება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე შემცირდეს დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხი შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი.

9. კონვენციის II დანართში შეტანილ სახეობათა ნიმუშის ზღვიდან ინტროდუქციისათვის ნებართვა გაიცემა იმ შემთხვევაში, თუ დაკმაყოფილებულია შემდეგი პირობები:

ა) სამეცნიერო ორგანოს გამოაქვს დასკვნა, რომ ინტროდუქცია არ შეუქმნის საფრთხეს მოცემული სახეობის ნიმუშს;

ბ) ცოცხალი ნიმუშის შემთხვევაში უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო დარწმუნებულია, რომ ცოცხალ ნიმუშთან მოპყრობისას მინიმალური იქნება მისი დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნისა და სასტიკი მოპყრობის რისკი.

10. კონვენციის მესამე დანართში სახეობების ნიმუშების ექსპორტის ნებართვა გაიცემა თუ:

ა) მოპოვებული ნიმუში არ იყო მოპოვებული იმ კანონების დარღვევით, რომლებიც შეეხება ფლორისა და ფაუნის დაცვას;

ბ) თუ უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო დარწმუნდება, რომ ნებისმიერი ცოცხალი ნიმუში მომზადებული და გაგზავნილი იქნება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე

შემცირდეს დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხი შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი.

მუხლი 47. სამეცნიერო ორგანო

1. კანონის ამ თავით გათვალისწინებულ უფლებამოსილებათა განხორციელების მიზნით მინისტრის ბრძანებით იქმნება მინისტრის სათათბირო საბჭო – სამეცნიერო ორგანო.

2. სამეცნიერო ორგანოს მუშაობის წესი განისაზღვრება დებულებით - „გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობათა საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე“ 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციის (CITES) სამეცნიერო ორგანოს მუშაობის რეგლამენტი“, რომელსაც ამტკიცებს მინისტრი.

3. სამეცნიერო ორგანო არ მონაწილეობს კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე მოშენებული კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეთა სახეობების ნიმუშების ექსპორტისა და ხიზილალას ექსპორტისათვის ნებართვის გაცემის პროცესში.

მუხლი 48. ნებართვის მოქმედების ვადა

1. კანონის ამ თავით გათვალისწინებული ნებართვით სარგებლობა ვადიანია.
2. სახეობათა ნიმუშების ექსპორტისა და რე-ექსპორტის მიზნით გაცემული ნებართვები ძალაშია გაცემიდან ექვსი თვის განმავლობაში;
3. სახეობათა ნიმუშების იმპორტისა და ზღვიდან ინტროდუქციის მიზნით გაცემული ნებართვები ძალაშია გაცემიდან თორმეტი თვის განმავლობაში.

მუხლი 49. ნებართვის მფლობელის ვალდებულებები

1. კერძო საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე მოშენებული მცენარეთა ნიმუშების ექსპორტის მიზნით გაცემული ნებართვის მფლობელი ვალდებულია:

- ა) მცენარეთა ნიმუშების მოპოვება განახორციელოს მხოლოდ ნებართვაში მითითებული მიწის ნაკვეთიდან;
- ბ) ნებართვის აღებისა და მცენარეთა ნიმუშების მოპოვების შემდეგ ნებართვის გამცემ ორგანოში წარადგინოს სსიპ „გარემოს ეროვნული სააგენტოს“ დასკვნა, რომლითაც

დასტურდება ნაკვეთიდან აღნიშნული სახეობების ფაქტობრივი მოპოვების რაოდენობა. აღნიშნული დასკვნა წარმოდგენილი უნდა იქნას ნებართვის გაცემიდან 3 თვის ვადაში.

2. კონვენციის სამდივნოს ხიზილალის ექსპორტიორი საწარმოების რეესტრში დარეგისტრირებული ხიზილალის მწარმოებელი საწარმო ვალდებულია:

ა) მწარმოებელი მასალის იმპორტის განხორციელებიდან 10 კალენდარული დღის ვადაში სამინისტროში წარადგინოს ექსპორტის ქვეყნის CITES-ის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გაცემული ექსპორტის ნებართვის ორიგინალი, დამოწმებული ექსპორტის ქვეყნის საბაჟო სამსახურის მიერ;

ბ) სამინისტროში წარადგინოს დეტალური ანგარიში კონვენციის დანართებში შეტანილ სახეობებთან დაკავშირებით განხორციელებული ქმედებების (ხიზილალის წარმოება/იმპორტი/ექსპორტი/შიდა ბაზარზე რეალიზაცია; ხიზილალის წარმოების შემდეგ დარჩენილი ხორცის რეალიზაცია) შესახებ, საანგარიშო წლის მომდევნო წლის 15 იანვრამდე;

გ) განხორციელოს მხოლოდ კონვენციით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად მარკირებული ხიზილალის ექსპორტი;

დ) საწარმოს სარეგისტრაციო მონაცემების ცვლილების შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ აცნობოს სამინისტროს განხორციელებული ცვლილების შესახებ;

ე) მწარმოებელი მასალის მოპოვება განხორციელოს საქართველოს კანონმდებლობისა და კონვენციის მოთხოვნების შესაბამისად.

მუხლი 50. რეტროსპექტიული ნებართვა და სერტიფიკატი

1. გამონაკლის შემთხვევებში სამინისტრომ შეიძლება გასცეს რეტროსპექტიული ნებართვა ან სერტიფიკატი, თუ ყოველმხრივი მოკვლევისა და ექსპორტიორი, იმპორტიორი ან რექსპორტიორი ქვეყნის ადმინისტრაციულ ორგანოსთან კონსულტაციების შედეგად დარწმუნდება, რომ ადგილი აქვს გაუგებრობას, რომელიც არ არის დაკავშირებული ექსპორტიორთან ან იმპორტიორთან, ასევე პირად საკუთრებაში არსებულ იმპორტირებულ ან რე-ექსპორტირებულ ნიმუშებთან მიმართებით (მათ შორის ცოცხალ შინაურ ცხოველებთან დაკავშირებით, რომლებიც მგზავრობენ მფლობელთან ერთად), რომ ადგილი აქვს შემთხვევით შეცდომას და არა შეცდომაში შეყვანის მცდელობას და ნიმუშის გადატანა, სხვა მხრივ, შეესაბამება კონვენციის მოთხოვნებს, რეტროსპექტიული

ნებართვა/სერტიფიკატი გაცივმა ექსპორტიორი, იმპორტიორი ან რეექსპორტიორი ქვეყნის ადმინისტრაციულ ორგანოს წერილობითი თანხმობის არსებობის შემთხვევაში.

2. რეტროსპექტიული ნებართვის ან სერტიფიკატის გაცივმა აკრძალულია კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობების ნიმუშებზე. რეტროსპექტიული ნებართვების გაცივმა გამონაკლისის სახით დასაშვებია კონვენციის II და III დანართებში შეტანილ სახეობათა ნიმუშებზე.

3. რეტროსპექტიული ნებართვის/სერტიფიკატის გაცივმის შემთხვევაში ნებართვაში მკაფიოდ უნდა იქნეს მითითებული, რომ ეს ნებართვა გაცივებულია რეტროსპექტიულად და განმარტებული უნდა იქნეს შესაბამისი მიზეზები. რეტროსპექტიული ნებართვის ასლი უნდა გაეგზავნოს კონვენციის სამდივნოს.

4. თუ პირად საკუთრებაში არსებული ნიმუშის იმპორტი მოხდება რეტროსპექტიული ნებართვით, აკრძალულია ამ ნიმუშის გაყიდვა იმპორტიდან 6 თვის განმავლობაში.

5. რეტროსპექტიული ნებართვის გაცივმა აკრძალულია პირისთვის, რომელზეც ერთხელ უკვე გაცივებული იქნა რეტროსპექტიული ნებართვა.

მუხლი 51. საერთაშორისო ვაჭრობა იმ ქვეყნებთან, რომლებიც არ არიან კონვენციის წევრები

1. საქართველოდან იმ სახელმწიფოში ექსპორტისა და რეექსპორტის ან იმ სახელმწიფოდან იმპორტის შემთხვევებში, რომელიც არ არის კონვენციის წევრი, ამ სახელმწიფოს უფლებამოსილი ორგანოს მიერ გაცივებული ანალოგიური დოკუმენტაცია, რომელიც აკმაყოფილებს კონვენციის მოთხოვნებს ნებართვებისა და სერტიფიკატების გაცივმის შესახებ, შეიძლება მიღებული იქნას ამგვარი ნებართვებისა და სერტიფიკატების ნაცვლად.

2. სამინისტრომ, კონვენციის არაწევრი ქვეყნებიდან კონვენციის I დანართში შეტანილი სახეობათა ნიმუშების იმპორტზე და ამ ქვეყნებში ექსპორტის ნებართვა/რეექსპორტის სერტიფიკატი უნდა გასცეს მხოლოდ კონვენციის სამდივნოდან წერილობითი თანხმობის მიღების შემდეგ.

3. კონვენციის არაწევრი სახელმწიფოს მიერ გაცივებული ნებართვა/სერტიფიკატი ან ანალოგიური დოკუმენტი მიიღება მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ ისინი მოიცავენ შემდეგ ინფორმაციას:

- ა) ნებართვის/სერტიფიკატის ან ანალოგიური დოკუმენტის გამცემი ორგანიზაციის დასახელებას, ბეჭედს და პასუხისმგებელი პირის ხელმოწერას;
- ბ) სახეობის ზუსტ დასახელებას;
- გ) ნიმუშის წარმომავლობას, იმ შემთხვევაში ნიმუში წარმოშობის წყარო სხვა ქვეყანაა, ამ ქვეყნის ექსპორტის ნებართვის ნომერს;
- დ) დადასტურებას, რომ ექსპორტი ხორციელდება კომპეტენტური სამეცნიერო ორგანოს რეკომენდაციის საფუძველზე, რომ ამგვარი ექსპორტი არ შეუქმნის საფრთხეს სახეობას (შესაძლოა მოთხოვნილი იქნას ამგვარის რეკომენდაციის ასლი) და რომ ნიმუში მოპოვებულია ქვეყნის კანონმდებლობის შესაბამისად;
- ე) დადასტურებას, რომ ცოცხალი ცხოველის ექსპორტი ან რეექსპორტი განხორციელდება იმგვარად, რომ მინიმუმამდე იქნება შემცირებული მისი დაზიანების, ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნის ან სასტიკი მოპყრობის რისკი.

4. კონვენციის არაწევრ სახელმწიფოს მიერ გაცემული დოკუმენტაცია მიიღება მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ ამ სახელმწიფოში ამგვარი დოკუმენტაციის გაცემაზე პასუხისმგებელი ორგანიზაცია და სამეცნიერო ინსტიტუტი შეტანილია კონვენციის ვებ-გვერდზე განთავსებულ მონაცემთა ბაზაში ან კონვენციის სამდივნოსთან კონსულტაციის შემდეგ.

მუხლი 52. სანებართვო მოწმობის ფორმა

1. კანონის ამ თავით გათვალისწინებული ნებართვის ფორმა მტკიცდება მინისტრის და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ერთობლივი ბრძანებით.
2. ნებართვა გაიცემა 4 ეგზემპლარად (ორიგინალი და 3 დამოწმებული ასლი), რომელთაგან ერთი ასლი რჩება გამცემ ორგანოში, ხოლო ორიგინალი და ორი ასლი გადაეცემა ნებართვის მაძიებელს საბაჟო გამშვებ პუნქტში წარსადგენად, სადაც საბაჟო გამშვები პუნქტის უფლებამოსილი თანამშრომელი სახეობათა ნიმუშების ექსპორტისას/რეექსპორტისას ახორციელებს ნებართვის ეგზემპლარების დამოწმებას ხელმოწერითა და პირადნომრიანი ბეჭდით. დამოწმებული ნებართვის ერთი ასლი რჩება საბაჟო გამშვებ პუნქტში, ხოლო ნებართვის ორიგინალი და ასლი წარედგინება იმპორტის ქვეყნის საბაჟოს.

3. საბაჟო გამშვები პუნქტი დამოწმებული ნებართვის/სერტიფიკატის ასლს ექსპორტის, იმპორტის ან რეექსპორტის განხორციელებიდან 1 თვის ვადაში უგზავნის სამინისტროს.

4. კონვენციის სამდივნოს სამინისტროს მიერ წინასწარ ეგზავნება ნებართვის გამცემი ადმინისტრაციული ორგანოს სპეციალური ბეჭდის ანაბეჭდი და ნებართვაზე ხელმოწერი პასუხისმგებელი პირების სახელები, გვარები და მათი ხელმოწერის ნიმუშები.

მუხლი 53. სანებართვო მოწმობის დაკარგვა ან დაზიანება

1. ნებართვის მფლობელის მიერ სანებართვო მოწმობის დაკარგვის ან დაზიანების შემთხვევაში გამოიყენება “ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ” საქართველოს კანონით განსაზღვრული ნორმები.

2. ნებართვის მფლობელისგან ნებართვის დაკარგვის ან დაზიანების შესახებ ინფორმაციის მიღების შემთხვევაში სამინისტრო აღნიშნულის შესახებ აცნობებს იმპორტის ქვეყანას, ხოლო კომერციული მიზნით საერთაშორისო ვაჭრობის შემთხვევაში, ასევე აცნობებს კონვენციის სამდივნოს.

მუხლი 54. ნებართვის გაუქმება და მასში ცვლილებების შეტანა

1. ნებართვის გაუქმებისა და მასში ცვლილებების შეტანის წესი განისაზღვრება “ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ” საქართველოს კანონით.

2. ნებართვის გაუქმების და ცვლილებების შეტანის თაობაზე წერილობით უნდა ეცნობოს ნებართვის მფლობელს, კონვენციის სამდივნოსა და იმპორტის ქვეყანას.

3. საჭიროების შემთხვევაში, გაცემული ნებართვის ჩაანაცვლება ახლით ხდება ნებართვის და მისი ყველა ასლის სამინისტროში ჩაბარების შემდგომ.

4. ნებართვის დაკარგვის შემთხვევაში, ნებართვის დუბლიკატი გაიცემა იმ შემთხვევაში, როდესაც საბაჟო სამსახური დაადასტურებს, რომ არ განხორციელებულა ექსპორტი, იმპორტი ან რეექსპორტი. იმპორტიორმა ქვეყანამაც დაადასტუროს იმპორტი არ განხორციელებულაო

მუხლი 55. სანებართვო მოსაკრებელი

სანებართვო მოსაკრებლის ოდენობა, ბიუჯეტში მისი გადახდის წესი განისაზღვრება “სალიცენზიო და სანებართვო მოსაკრებლების შესახებ” საქართველოს კანონით.

მუხლი 56. სანებართვო პირობების შესრულების კონტროლი

1. სანებართვო პირობების შესრულების კონტროლი და პასუხისმგებლობა სანებართვო პირობების დარღვევისათვის განისაზღვრება „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ” საქართველოს კანონით.

2. სანებართვო პირობების შესრულების კონტროლიკონტოლი ხორციელდება გარემოსდავითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ.

3. სანებართვო პირობების დარღვევა იწვევს საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ პასუხისმგებლობას.

მუხლი 57. CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატის გაცემის წესი

1. CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატი გიცემა სამინისტროს მიერ მარტივი ადმინისტრაციული წარმოების საფუძველზე. ადმინისტრაციული წარმოების დაწყების საფუძველია დაინტერესებული პირის განცხადება.

2. განცხადება, გარდა საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 78-ე მუხლით გათვალისწინებული მოთხოვნებისა, უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) სახეობის ნიმუშების (სახეობა, ნაწილი, დერივატი) დასახელებას (ქართული და/ან სამეცნიერო სახელწოდება), რაოდენობას, აღწერას;

ბ) სახეობის ნიმუშის წარმოშობის წყაროსა და დროს;

გ) ექსპორტიორისა და იმპორტიორის რეკვიზიტებს.

დ) დამადასტურებელი დოკუმენტი, რომ ნიმუში მოპოვებულია კანონმდებლობის შესაბამისად.

3. CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატის ფორმას შეიმუშავენ და ამტკიცებს მინისტრი.

4. CITES-ის წარმოშობის სერტიფიკატი ძალაშია გაცემიდან 12 თვის განმავლობაში.

მუხლი 58. კონფისკირებული ნიმუშების განთავსება

1. ცოცხალი სახეობის ნიმუშის დაკავების შემთხვევაში ნიმუში გადაეცემა შესაბამისი პროვილის დაწესებულებას დროებით შესანახად, ხოლო კონფისკაციის შემთხვევაში ნიმუშის განთავსების ადგილზე ფინანსთა სამინისტრო გადაწყვეტილებას იღებს სამინისტროსთან შეთანხმებით და სამეცნიერო ორგანოს რეკომენდაციის საფუძველზე.

2. სამინისტრო ნიმუშის კონფისკაციის შესახებ აცნობებს ნიმუშის წარმოშობის ქვეყნის უფლებამოსილ ადმინისტრაციულ ორგანოს და გადასცემს მას კონფისკაციის შედეგად ჩამორთმეულ ნიმუშს.

3. ცხოველთა არაცოცხალი ნიმუშები და მცენარეთა ცოცხალი ნიმუშები კონფისკაციის შემთხვევაში სამეცნიერო ორგანოსთან შეთანხმებით გადაეცემა შესაბამის მუზეუმებს, საგანმანათლებლო და სამეცნიერო ინსტიტუტებს, ინახება სახელმწიფო საკუთრებაში ან ექვემდებარება განადგურებას.

4. ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრულ შემთხვევაში ნიმუშის ტრანსპორტირებისა და დროებითი შენახვის ხარჯები ეკისრება სამართალდამრღვევ პირს.

მუხლი 59. კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი ნიმუშების ბუნებაში მოპოვება კომერციული მიზნით ექსპორტისათვის

1. კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეთა ნიმუშების ბუნებაში მოპოვება კომერციული მიზნით ექსპორტისათვის ხორციელდება ლიცენზიის საფუძველზე.

2. სარგებლობის ლიცენზიის გამცემი ადმინისტრაციული ორგანოა სამინისტროს სისტემაში შემავალი სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო.

3. ლიცენზია გაიცემა აუქციონის წესით. აუქციონი ტარდება ელექტრონული ფორმით ან მის გარეშე. აუქციონის ჩატარების ფორმაზე გადაწყვეტილებას იღებს ლიცენზიის გამცემი.

4. აუქციონის გამართვამდე, ლიცენზიის გამცემი, სამეცნიერო ორგანოს დასკვნის საფუძველზე, ადგენს კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეების ნიმუშების ბუნებაში მოპოვების რაოდენობრივ, თვისებრივ და დროში განსაზღვრულ ნორმებს და წესებს.

5. აუქციონის გამართვის, გამარჯვებულის გამოვლენისა და შესაბამისი სალიცენზიო მოწმობის გაცემის წესს კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტით ადგენს ლიცენზიის გამცემი.

6. ლიცენზია გაიცემა არა უმეტეს 20 წლის ვადით. ლიცენზიის გამცემს, საქართველოს მთავრობის თანხმობით, უფლება აქვს, გააგრძელოს სარგებლობის ლიცენზიის მოქმედების ვადა. ლიცენზიის მოქმედების ვადის გაგრძელებისას, მხარეთა შეთანხმებით (სააგენტო და შესაბამისი ლიცენზიის მფლობელი), შესაძლებელია ლიცენზიის პირობების შეცვლა (გარდა ნორმატიული აქტით დადგენილი პირობებისა) ან/და დამატებითი სალიცენზიო პირობების დადგენა.

7. ლიცენზიის მფლობელის მიერ სალიცენზიო პირობების შესრულების კონტროლს ახორციელებს სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი.

8. არასაექსპორტო მიზნით კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეების ნიმუშების მოპოვება ლიცენზირებას არ ექვემდებარება.

9. ექსპორტისათვის კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეების ნიმუშების მოპოვება არ საჭიროებს სარგებლობის ლიცენზიას იმ შემთხვევაში, თუ ექსპორტიორი პირის მიერ წლის განმავლობაში მოპოვებული ნიმუშების საექსპორტო რაოდენობა არ აღემატება 50 ერთეულს.

თავი V

გენეტიკურ რესურსებზე და მასთან დაკავშირებულ ტრადიციულ ცოდნაზე ხელმისაწვდომობა და მათი გამოყენებით მიღებული სარგებლის სამართლიანი და თანაბარი განაწილება

მუხლი 60. მოწესრიგების მიზანი

1. კანონის ეს თავი აწესრიგებს გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებულ ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობის და მათი გამოყენებით მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების საკითხებს.

2. კანონის ეს თავი არ ვრცელდება მცენარეებზე, რომლებიც რეგულირდება „საკვებისა და სოფლის მეურნეობისათვის მცენარეთა გენეტიკური რესურსების შესახებ საერთაშორისო შეთანხმების“ მულტილატერალური სისტემით.

მუხლი 61. ტერმინთა განმარტებები

კანონის ამ თავში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა. მკვლევარი- ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც ახორციელებს კომერციულ ან არაკომერციულ კვლევას და/ან განვითარებას.

ბ. გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის კომერციული გამოყენება - კვლევა და/ან განვითარება კომერციული სარგებლის მიღების მიზნით.

გ. გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის არაკომერციული გამოყენება - კვლევა და/ან განვითარება კვლევის/განვითარების შედეგების გასაჯაროების და საჯარო გამოყენების მიზნით, და როცა კვლევის მიზანია გენეტიკური რესურსის მახასიათებლების შესწავლა კომერციული მიზნით გამოყენების გარეშე.

დ. საზღვარგარეთ ხელმისაწვდომი გენეტიკური რესურსების გამოყენებით მიღებული პროდუქტი - პროდუქტი, რომელიც შეიცავს გენს ან გენთა თანმიმდევრობას უცხოური გენეტიკური რესურსიდან და ატარებს ძირითად მახასიათებლებს.

ე. ტრადიციული ცოდნა - ცოდნა გენეტიკური რესურსების შესახებ, რომელსაც ფლობს ფიზიკური პირი და რომელიც არის წარმოქმნილი და გადაცემული ტრადიციებით ან ინდივიდუალური გამოცდილებით.

მუხლი 62. ეროვნული პასუხისმგებელი ორგანო

1. გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობაზე პასუხისმგებელი უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოა სამინისტრო, რომელიც, გაცემს ნებართვებს და დებს გენეტიკური რესურსების და ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობის ხელშეკრულებას.

2. სამინისტრო, როგორც რესურსების ხელმისაწვდომობაზე პასუხისმგებელი ადმინისტრაციული ორგანო, უზრუნველყოფს რესურსების ხელმისაწვდომობაზე დაინტერესებული სუბიექტებისათვის შემდეგი ინფორმაციის მიწოდებას:

ა. ნებართვის გაცემაზე უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანო, ნებართვის გაცემის მიზნით ადმინისტრაციული წარმოების ჩატარების წესი და ვადები;

ბ. ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობასთან და სარგებლის განაწილებასთან დაკავშირებული სამართლებრივი რეგულაციები;

გ. მხარეებს შორის დასადები ხელშეკრულებისათვის წაყენებული მოთხოვნები.

3. სამინისტრო არის ნაგოიას ოქმით გათვალისწინებული ეროვნული პასუხისმგებელი ორგანო და ეროვნული უფლებამოსილი სახელმწიფო დაწესებულება.

მუხლი 63. სარგებლის სამართლიანი განაწილება

1. სარგებელი, რომელიც მიღებულია საქართველოში წარმოშობილი გენეტიკური რესურსების გამოყენებით, ასევე რომელიც გამომდინარეობს მათი შემდგომი გამოყენებიდან და კომერციალიზაციიდან, სამართლიანად უნდა გაუნაწილდეს საქართველოს, სამინისტროსთან შეთანხმებული პირობების საფუძველზე.

2. საქართველოში წარმოშობილ გენეტიკურ რესურსებთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის ხელმისაწვდომობის შედეგად მიღებული სარგებელი სამართლიანად უნდა განაწილდეს ასეთი ცოდნის მატარებელ პირებზე, ამ ტრადიციული ცოდნის მატარებელ პირებთან და სამინისტროსთან შეთანხმებული პირობების საფუძველზე.

3. სარგებელი კანონის ამ თავის მიზნებისთვის შეიძლება იყოს ფინანსური და არაფინანსური, მათ შორის, ნაგოიას ოქმის (სახელწოდება პარლამენტის მიერ რატიფიცირების შემდეგ დაზუსტდება) (ამ თავში შემდგომ - ნაგოიას ოქმის) დანართით განსაზღვრული სარგებელი.

მუხლი 64. გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის ნებართვა და ხელშეკრულება გამოყენებასა და სარგებლის განაწილებაზე

1. საქართველოში *in-situ* და *ex-situ* არსებულ გენეტიკურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობა საჭიროებს „საქართველოში არსებული გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის ნებართვას“ და ხელშეკრულებას სარგებლის განაწილებაზე. აღნიშნული შეზღუდვა არ ვრცელდება რესურსის საგანმანათლებლო მიზნებისთვის ხელმისაწვდომობაზე.

2. ამ მუხლით განსაზღვრული ნებართვის მაძიებელი და ხელშეკრულების მხარე შეიძლება იყოს ქართველი ან უცხო ქვეყნის მკვლევარი.

3. უცხო ქვეყნის მკვლევარი, რომელიც სამინისტროს მიმართავს ნებართვის მოსაპოვებლად და ხელშეკრულების დასადებად, ვალდებულია განაცხადს დაურთოს საქართველოს მკვლევართან პარტნიორობის დამადასტურებელი ხელშეკრულება.

4. განაცხადი შეიტანება სამინისტროში წერილობითი ფორმით. განაცხადი უნდა აკმაყოფილებდეს „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით და

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, და ასევე თან უნდა ერთვოდეს შემდეგი ინფორმაცია:

ა. განმცხადებლის საიდენტიფიკაციო მონაცემები,

ბ. ინფორმაცია გენეტიკური რესურსების შესახებ, რომელზეც ხელმისაწვდომობა უნდა იქნეს ნებადართული (დასახელება, ადგილმდებარეობა, რაოდენობა, ვადა);

გ. გენეტიკური რესურსების გამოყენების მიზანი;

დ. მოსალოდნელი სარგებლის საქართველოსთვის განაწილების ფორმისა და მოცულობის შესახებ;

ე. იმ შემთხვევაში, როდესაც არსებობს გენეტიკური რესურსის გამოყენებასთან დაკავშირებული სპეციფიკური ტრადიციული ცოდნა, ასეთი ცოდნის მატარებლის/მატარებლების წინასწარი ინფრომირებული თანხმობა და ხელშეკრულება ურთიერთშეთანხმებული პირობებით გამოყენებისა და სარგებლის განაწილების შესახებ.

ვ. გენეტიკური რესურსების/ტრადიციული ცოდნის გამოყენებით მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების თაობაზე ქართველ და უცხოელ მკვლევარს შორის დადებული ხელშეკრულების დამოწმებული ასლი (ნებართვის მაძიებელი უცხო ქვეყნის მკვლევარის შემთხვევაში).

მუხლი 65. ადმინისტრაციული წარმოება

1. ნებართვის გაცემის მიზნით სამინისტროში ადმინისტრაციული წარმოება ხორციელდება ამ კანონის, „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის საფუძველზე, მარტივი ადმინისტრაციული წარმოების წესით.

2. ადმინისტრაციული ორგანო ამოწმებს განცხადების შესაბამისობას დადგენილ მოთხოვნებთან. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია განმცხადებელს მოსთხოვოს დამატებითი ინფორმაციის წარდგენა, რამდენადაც ეს აუცილებელია გადაწყვეტილების მისაღებად.

3. სამინისტრო გადაწყვეტილებას ნებართვის გაცემის შესახებ იღებს განაცხადის წარმოებაში მიღებიდან 30 სამუშაო დღის ვადაში.

4. სამინისტრო გადაწყვეტილებას ნებართვის გაცემის, მასში ცვლილების შეტანის, მისი მოქმედების შეჩერების ან განახლების ან მისი გაუქმების შესახებ აქვეყნებს კანონმდებლობით დადგენილი წესების დაცვით.

5. გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის ნებართვის ფორმა განისაზღვრება დებულებით „გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის ნებართვის ფორმის და მტკიცების თაობაზე“, რომელსაც შეიმუშავებს და ამტკიცებს მინისტრი. ნებართვა, სულ მცირე, უნდა მოიცავდეს ნაგოიას ოქმის მე-17 მუხლის მე-4 პუნქტში ჩამოთვლილ ინფორმაციას.

6. ნებართვის გაცემის პროცედურის ხარჯებს ანაზღაურებს ნებართვის მაძიებელი. ხარჯების ანაზღაურება ხდება კანონმდებლობით დადგენილი წესების დაცვით.

7. ნებართვის მიმღები უფლებამოსილია მასალის შეგროვება და ამოღება მოახდინოს მხოლოდ ნებართვით გათვალისწინებულ გეოგრაფიულ ადგილებში და რაოდენობით.

8. გენეტიკურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობის ნებართვის საფუძველზე მოპოვებულ რესურსებზე მესამე პირების დაშვების შემთხვევაში ნებართვის მფლობელი ვალდებულია უზრუნველყოს მესამე პირების მიერ ნებართვით და ხელშეკრულებით დადგენილი ვალდებულებების შესრულება.

მუხლი 66. გენეტიკურ რესურსებზე დაშვებისა და მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების ხელშეკრულება

1. გენეტიკური რესურსების და მასთან დაკავშირებული ტრადიციული ცოდნის გამოყენებასთან და მიღებული სარგებლის სამართლიან განაწილებასთან დაკავშირებული ურთიერთობა უნდა მოწესრიგდეს მხარეებს შორის დადებული ხელშეკრულებით.

2. ხელშეკრულების ერთი მხარე არის სამინისტრო ან საქართველოს სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულება, რომელზეც სამინისტრომ მოახდინა უფლებამოსილების დელეგირება, ხოლო მეორე მხარე - გენეტიკურ რესურსებზე დაშვებით დაინტერესებული უცხოელი მკვლევარი, რომელიც წარმოდგენილი უნდა იყოს შესაბამისი უფლებამოსილი პირით.

3. გენეტიკურ რესურსებზე დაშვებისა და მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების ხელშეკრულების სტანდარტულ ფორმას შეიმუშავებს და ამტკიცებს მინისტრი.

4. ხელშეკრულებით უზრუნველყოფილი უნდა იყოს, რომ სამინისტრომ, რომელიც გასცემს გენეტიკური რესურსებით სარგებლობის უფლებას, მიიღოს სარგებელი, რომელიც გამომდინარეობს გენეტიკური რესურსებით სარგებლობისგან. უნდა გაიმიჯნოს მონეტარული (კომერციული) და არამონეტარული (არაკომერციული) სარგებელი.

5. ხელშეკრულება, სულ მცირე, უნდა შეიცავდეს დათქმას:

- ა) ხელმისაწვდომობის პირობების შესახებ;
- ბ) ნებადართული კვლევისა და განვითარების შესახებ;
- გ) კვლევისა და განვითარების ქმედებებისაგან მიღებული ცოდნის გადაცემის შესახებ;
- დ) სარგებლის განაწილების წესისა და პირობების შესახებ;
- ე) ინტელექტუალური საკუთრების უფლების შესახებ;
- ვ) მესამე პირებზე გენეტიკური რესურსებისა და კვლევის შედეგების გადაცემის პროცედურისა და პირობების შესახებ;
- ზ) გენეტიკური რესურსების გამოყენების მიზნების შეცვლის შემთხვევაში ნებადართვაში ცვლილებების შეტანის აუცილებლობის შესახებ;
- თ) მხარეთა შორის წარმოშობილი დავის გადაწყვეტის წესის შესახებ.

მუხლი 67. საზღვარგარეთის ქვეყნებიდან შემოტანილი გენეტიკური რესურსებით სარგებლობა

1. იმ გენეტიკური რესურსების საქართველოს ტერიტორიაზე გამოყენება, რომლის წარმოშობის ქვეყანა არ არის საქართველო და ხორციელდება საზღვარგარეთის შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს მიერ გაცემული ნებადართვის (მისი ექვივალენტური დოკუმენტის) საფუძველზე, საჭიროებს ამ მუხლით დადგენილ წინასწარ შეტყობინებას.

2. საქმიანობის განმახორციელებლის მიერ სამინისტროში შეტანილი შეტყობინება სულ მცირე უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას:

- ა) პროექტის ხელმძღვანელობაზე, შესაბამისად, პასუხისმგებელ პირებზე;
- ბ) განზრახულ საქმიანობაზე;
- გ) სარგებლის განაწილებაზე.

3. სამინისტრო ამოწმებს საქმიანობის შესაბამისობას ნებადართვის პირობებთან. უარყოფითი დასკვნის შემთხვევაში, სამინისტრო ახდენს გენეტიკური რესურსის

წარმოშობის ქვეყნის ინფორმირებას. წარმოშობის ქვეყნის მოთხოვნის შემთხვევაში სამინისტრო იღებს გადაწყვეტილებას საქმიანობის აკრძალვის შესახებ.

4. საქმიანობის განმახორციელებელი უფლებამოსილია განცხადების წარდგენიდან ერთი თვის გასვლის შემდეგ დაიწყოს განზრახული საქმიანობა თუ კი სამინისტრო აღნიშნულ ვადაში არ იღებს გადაწყვეტილებას საქმიანობის განხორციელებაზე უარის თქმის შესახებ.

მუხლი 68. საზღვარგარეთ წარმოშობილი (უცხოური) გენეტიკური რესურსების კომერციალიზაცია

1. საზღვარგარეთ წარმოშობილი (უცხოური) გენეტიკური რესურსების გამოყენებით მიღებული პროდუქტის საბოლოო განვითარების ეტაპზე, მკვლევარმა უნდა მოახდინოს პროდუქტის ზედამხედველობაზე უფლებამოსილი სამინისტროს შეტყობინება.

2. უფლებამოსილი სამინისტროსათვის წარდგენილი შეტყობინება უნდა მოიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- ა) პასუხისმგებელი პირი;
- ბ) პროდუქტის დახასიათება;
- გ) გენეტიკური რესურსი, რომლისგანაც მიღებული იქნა პროდუქტი;
- დ) მოსალოდნელი შემოსავალი პროდუქტიდან;
- ე) საზღვარგარეთის ქვეყანასთან ურთიერთშეთანხმებული პირობები;
- ვ) სარგებლის გათვალისწინებული განაწილება.

3. უფლებამოსილი სამინისტროს შეტყობინების საფუძველზე სამინისტრომ უნდა შეამოწმოს შესაბამისობა გენეტიკური რესურსის წარმოშობის ქვეყანასთან ურთიერთშეთანხმებულ პირობებთან და კანონმდებლობასთან. უარყოფითი დასკვნის შემთხვევაში სამინისტრომ უნდა მოახდინოს გენეტიკური რესურსის წარმოშობის ქვეყნის შეტყობინება. წარმოშობის ქვეყნის მოთხოვნის საფუძველზე სამინისტრო ადგენს მკვლევარის ვალდებულებას მიღებული სარგებლის წარმოშობის ქვეყნისათვის სამართლიან გაზიარებაზე.

მუხლი 69. გენეტიკური რესურსით სარგებლობის რეგისტრაცია

1. სამინისტრო ქმნის გენეტიკური რესურსით სარგებლობის ელექტრონულ რეესტრს.

2. სამინისტროს ნებართვის გაცემიდან ერთი თვის ან შეტყობინების მიღებიდან სამი თვის ვადაში რეესტრში შეაქვს განზრახული საქმიანობა და ინფორმაციას უგზავნის ნაგოიას სამდივნოს.

3. ამ მუხლით განსაზღვრული რეესტრის ფორმა და წარმოების წესი განისაზღვრება მინისტრის ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით.

მუხლი 70. ყოველწლიური ანგარიში

გენეტიკური რესურსების გამოყენებით საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია ყოველი წლის 15 დეკემბრამდე სამინისტროში წარადგინოს წერილობითი ანგარიში. რომელიც უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- ა) ინფორმაცია პროექტის ხელმძღვანელობაზე, შესაბამისად, პროექტზე პასუხისმგებელ პირებზე;
- ბ) ინფორმაცია კვლევის მიმდინარეობის ეტაპებზე და შედეგებზე;
- გ) სარგებლის ხელმისაწვდომობაზე.
- დ) ინფორმაციის კონფიდენციალობაზე.

მუხლი 71. კონფიდენციალობა

1. იმ შემთხვევაში, როდესაც ხდება გენეტიკური რესურსების კომერციული კვლევა და განვითარება, ნებართვის მიმღები უფლებამოსილია შეზღუდოს მასალებზე, შედეგებზე, და ამ კანონის 77-ე მუხლით გათვალისწინებულ ანგარიშებზე ხელმისაწვდომობა, გარდა იმ პირებისა, რომლებიც უშუალოდ არიან ჩართულნი კვლევაში და რომლებსაც აქვთ ვალდებულება დაიცვან ამ შეთანხმებით დადგენილი მოთხოვნები.

2. ხელშეკრულების თითოეული მხარე ვალდებულია დაიცვას მეორე მხარის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის კონფიდენციალურობა და არ გადასცეს ის მესამე პირებს მომწოდებლის წინასწარი წერილობითი თანხმობის გარეშე.

3. ინფორმაციის კონფიდენციალობა არ ვრცელდება იმ ინფორმაციაზე, რომელიც კანონის თანახმად ითვლება საჯარო ინფორმაციად.

4. მხარეთა ვალდებულება ინფორმაციის კონფიდენციალურობის შესახებ ვრცელდება ხელშეკრულების მოქმედების დასრულების შემდგომ პერიოდშიც.

მუხლი 72. ნებართვის მიმღების ვალდებულებები

1. ნებართვის მიმღები იღებს პასუხისმგებლობას მიმწოდებლის, მისი წარმომადგენლის და აგენტების ყველა დანაკარგზე, მიყენებულ ზიანზე (ადამიანები თუ ქონება), ხარჯებზე (მათ შორის, შეზღუდვის გარეშეიურიდიული ხარჯები), პრეტენზიებზე, მოთხოვნებზე, რომელიც გამომდინარეობს მიმღების მიერ გენეტიკური მასალების გამოყენებიდან, კვლევის შედეგების, პუბლიკაციების და ანგარიშების გამოყენებიდან და გამჟღავნებიდან.

2. ნებართვის მიმღები იღებს სრულ პასუხისმგებლობას, რომ მისი მოქმედება შეესაბამება მიმღების ქვეყნის და საერთაშორისო და რეგიონული კანონებს და პოლიტიკას საკარანტინო და ბიოუსაფრთხოების რეგულირების სფეროში, ასევე, იმპორტის, დამუშავების, ტრანსპორტირების, შენახვის, გამოყენების მომწესრიგებელ ნორმებს.

3. ნებართვის მიმღები ადასტურებს, რომ ყველა მის მიერ მოწოდებული ინფორმაცია, რომელიც დაკავშირებულია გენეტიკურ რესურსებზე ხელმისაწვდომობის უფლების მოპოვებასთან არის სწორი დასრულყოფილი.

თავი VI

პასუხისმგებლობა ბიომრავალფეროვნებისათვის მიყენებულ ზიანზე

მუხლი 73. მოწესრიგების მიზანი

1. ამ თავის მიზანია სახეობებისა და ჰაბიტატების მნიშვნელოვანი დაზიანების პრევენციისა და აღმოფხვრის სამართლებრივი რეგულირება, „დამბინძურებელი იხდის“ პრინციპის შესაბამისად.

2. ბიომრავალფეროვნებისათვის მიყენებულ ზიანზე პასუხისმგებლობის საკითხს აწესრიგებს ამ კანონის ეს თავი და საქართველოს კანონი „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“.

3. ამ თავში გამოყენებული ტერმინები უნდა განიმარტოს „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის საფუძველზე, თუ ამ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

მუხლი 74. საქმიანობით გამოწვეული ზიანი

1. საქმიანობა, რომელიც მკაცრად დაცულ და დაცულ სახეობების პოპულაციებზე და ჰაბიტატებზე, ეკოსისტემურ სერვისებზე და ფუნქციებზე მნიშვნელოვან უარყოფით ზეგავლენას ახდენს ან იწვევს უარყოფით შეუქცევად ცვლილებებს, ხორციელდება ალტერნატივების შემოწმების საფუძველზე, რომელიც ადასტურებს, რომ საქმიანობის მიზანი არ მიიღწევა სხვა საშუალებით, რომელიც გამორიცხავს ან მინიმუმამდე დაიყვანს ზიანს.

2. საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია თავიდან აიცილოს სახეობებისა და ჰაბიტატებზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა, ხოლო იმ შემთხვევაში თუ მისი თავიდან აცილება შეუძლებელია, ის ვალდებულია განახორციელოს გამასწორებელი ღონისძიებები „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე, რაც მოიცავს პირველად, სანაცვლო ან საკომპენსაციო რემედიაციას.

3. პირველადი რემედიაციის ვალდებულება არსებობს იმ შემთხვევაში, თუ კი შესაძლებელია ჰაბიტატების პირვანდელ მდგომარეობაში მოყვანა და თვისობრივი მახასიათებლების აღდგენა, ხოლო სუბსტიტუციური (სანაცვლო) რემედიაცია ხორციელდება იმ შემთხვევაში, როდესაც შესაძლებელია მხოლოდ ჰაბიტატების პირვანდელი მდგომარეობის და ფუნქციონალური ღირებულების ტოლფასი მდგომარეობის აღდგენა; თუ სახეზეა შუალედური დანაკარგი, უნდა განისაზღვროს საკომპენსაციო რემედიაციის ღონისძიებები.

4. გამონაკლისის სახით, პირველადი, სუბსტიტუციური ან საკომპენსაციო ღონისძიების ჩანაცვლება ზიანით გამოწვეული დანაკარგების ექვივალენტური ანაზღაურების გადახდის უფლებით (ფულადი კომპენსაციით) დასაშვებია „გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ შემთხვევებში და წესების დაცვით.

5. დაუშვებელია საქმიანობა, როდესაც დაგეგმილი საქმიანობის შედეგად შეუძლებელი ხდება ამ კანონით დაცული სახეობების და მისი საარსებო გარემოსათვის მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენის თავიდან აცილება ან გამასწორებელი ღონისძიებების განხორციელება და ბუნებისა და ლანდშაფტის დაცვის ინტერესები აღემატება საქმიანობის განხორციელების ინტერესებს.

6. თუ კი საქმიანობა იწვევს ამ კანონით დაცულ ჰაბიტატებზე მნიშვნელოვან უარყოფით ზეგავლენას, საქმიანობა დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ინტერესთა შეპირისპირების საფუძველზე, საჯარო ინტერესების დაცვის განსაკუთრებული უპირატესი მიზანი ამას ამართლებს და არ არსებობს საქმიანობის სხვა ტერიტორიაზე ან ნაკლები ხელყოფით განხორციელების ალტერნატიული შესაძლებლობა;

7. საქმიანობის განხორციელებაზე განსაკუთრებული ინტერესი არსებობს იმ შემთხვევაში, როდესაც ეს გამოწვეულია

ა) ადამიანების სიცოცხლის ან ჯანმრთელობის დაცვის, საზოგადოებრივი წესრიგის, უსაფრთხოებისა და თავდაცვის ინტერესებით,

ბ) მაღალი სოციალური ან ეკონომიკური ინტერესებით,

გ) ტყის, დაცული ტერიტორიების, ველური ფლორისა და ფაუნის დაცვის და ბუნებრივი ჰაბიტატების შენარჩუნების ან გარემოს დაცვის სხვა უპირატესი მიზნებით;

დ) მოსავლისათვის, შინაური პირუტყვისათვის, თევზჭერისათვის განკუთვლილ წყლების და სხვა სახის ქონებისათვის სერიოზული ზიანის თავიდან აცილების მიზნებით;

ე) კვლევისა და განათლების, ან ასეთი სახეობების პოპულაციის აღდგენის და ბუნებაში დაბრუნების და ამ მიზნებისათვის მათი მოშენების, მცენარეების (ხელოვნური გამრავლების ჩათვლით) მიზნებით.

8. სახეობების ან/და მათი საარსებო გარემოსათვის მნიშვნელოვან უარყოფით ზეგავლენა არ გვაქვს სახეზე, როდესაც

ა. უარყოფითი ცვლილება უფრო ნაკლებია, ვიდრე ბუნებრივი პროცესებით გამოწვეული უარყოფითი შედეგები, რომელიც შესაბამისი სახეობის ან საარსებო გარემოსთან მიმართებით ნორმალურ პროცესად განიხილება;

ბ. უარყოფითი ცვლილებები, რომელიც გამოწვეულია ბუნებრივი მოვლენებით ან როდესაც ჩარევა გამოწვეულია გარემოს შენარჩუნების მიზნით განხორციელებული სავალდებულო ღონისძიებებით;

გ. მიყენებულია ისეთი ზიანი, რომელიც ყოველგვარი ჩარევის გარეშე მოკლე დროში ექვემდებარება ბუნებრივ რეგენერირებას და პირვანდელ ან უკეთეს მდგომარეობაში აღდგენას.

9. ტერიტორიის ამ კანონით განსაზღვრული საერთო და საქართველოს ტყის კოდექსით გათვალისწინებული სპეციალური სარგებლობა, აგრეთვე სასოფლო-სამეურნეო,

ნადირობის და თევზჭერის მიზნებისთვის გამოყენება არ შეიძლება შეფასდეს მნიშვნელოვან უარყოფით ზეგავლენად, თუ კი აღნიშნული საქმიანობა ხორციელდება შესაბამისი კანონმდებლობის მოთხოვნების დაცვით.

10. ამ მუხლით გათვალისწინებული ალტერნატივების შემოწმების და ინტერესთა შეპირისპირების შედეგები უნდა აისახოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების დოკუმენტში. თუ კი საქმიანობა არ ექვემდებარება გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას, საქმიანობის განხორციელების უფლების მოპოვებაზე წარდგენილი განცხადება უნდა შეიცავდეს ანგარიშს აღნიშნული მოთხოვნის დაკმაყოფილების თაობაზე.

თავი VII. პასუხისმგებლობა ამ კანონის მოთხოვნების დარღვევისათვის

მუხლი 75. პასუხისმგებლობის დაკისრება

1. ამ კანონით დადგენილი სახეობებისა და ჰაბიტატების დაცვის წესების დარღვევა იწვევს სისხლის სამართლის და ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსებით დადგენილ პასუხისმგებლობას.

2. პასუხისმგებლობის დაკისრება არ ათავისუფლებს სამართალდარღვევის ჩამდენს კანონის დარღვევით მიყენებული ზარალის დადგენილი ოდენობითა და წესით ანაზღაურებისაგან.

თავი VII

გარდამავალი დებულებანი

მუხლი 76. კანონის ამოქმედებასთან დაკავშირებით მისაღები/გამოსაცემი

ნორმატიული აქტები

სამინისტრომ 2019 წლის 1 იანვრამდე შეიმუშაოს და დაამტკიცოს შემდეგი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები:

- ა. გარეულ ცხოველთა რაოდენობის რეგულირების წესის შესახებ,
- ბ. ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის სახელმწიფო სისტემის შესახებ,
- გ. გარეულ ცხოველთა სამყაროს ობიექტებით სარგებლობის შესახებ,
- დ. ველური მცენარეებით სარგებლობის წესის შესახებ
- ე. საქართველოს წითელი ნუსხის შედგენის წესის შესახებ,

ვ.წითელი ნუსხის კომისიის შესახებ,

ზ.წითელი ნუსხის სახეობების კონსერვაციის სამოქმედო გეგმის შემუშავებისა და დამტკიცების წესის შესახებ,

თ.წითელი ნუსხის სახეობათა მოპოვების დაშვების შესახებ,

ი.წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობების ტყვეობაში გამრავლების/ხელოვნურად მოშენების მეურნეობების რეესტრის წარმოების და წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველების მარკირების წესის შესახებ,

კ.გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობათა საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე” 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციის (CITES) მეორე დანართში შეტანილი მცენარეთა ნიმუშების ხელოვნურად მოშენების შესაბამისობაზე დასკვნის გაცემის წესის შესახებ,

ლ.გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობათა საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე” 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობების ტყვეობაში გამრავლების ან ხელოვნურად მოშენების საწარმოთა რეგისტრაციის წესის შესახებ,

მ.გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობათა საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე” 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციის (CITES) სამეცნიერო ორგანოს მუშაობის რეგლამენტი,

ნ.გენეტიკური რესურსების ხელმისაწვდომობის ნებართვის ფორმის დამტკიცების თაობაზე, ო.გენეტიკურ რესურსებზე დაშვებისა და მიღებული სარგებლის სამართლიანი განაწილების ხელშეკრულების სტანდარტულ ფორმის დამტკიცების შესახებ,

პ.„გადაშენების პირას მყოფი ველური ფაუნისა და ფლორის სახეობათა საერთაშორისო ვაჭრობის თაობაზე” 1973 წლის 3 მარტის ვაშინგტონის კონვენციის (CITES) დანართებში შეტანილი სახეობების ნიმუშის ექსპორტის დაიმპორტის ნებართვის და კომერციული მიზნით ექსპორტისათვის კონვენციის მეორე დანართში შეტანილი მცენარეთა სახეობების ნიმუშების ბუნებაში მოპოვების ლიცენზიის ფორმის დამტკიცების შესახებ.

თავი . VIII დასკვნითი დებულებანი

მუხლი 77. კანონის ამოქმედებასთან დაკავშირებით ძალადაკარგული საკანონმდებლო აქტები

ამ კანონის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად გამოცხადდეს საქართველოს „წითელი ნუსხისა“ და „წითელი წიგნის“ შესახებ საქართველოს კანონი.

მუხლი 78. კანონის ამოქმედება

ეს კანონი ამოქმედდეს 2019 წლის 1 იანვარს

საქართველოს პრეზიდენტი